

II. NDI-EZE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25													

ISI 1

Moab we jehie megide Israel m̀be ɔnwu Ehab gasiri.

² Ehazaia we dapu n'ihe-ɔkpukpa window nke ime-ulo-elu-ya nke di na Sameria, o we ria ɔria: o ziga ndi-ozi, si ha, Jenu, jua Beal-zebub, bú chi Ekron, ase ma m'gādiri ndu n'ɔria nka.

³ Ma m̀o-zi Jehova gwara Elaija, bú onye Tisbe, okwu, si, Bilie, rigo izute ndi-ozi eze Sameria, gwa ha okwu, si, Ọ bu n'ih na ọ dighi Chineke di n'Israel, na unu onwe-unu nēje iju Beal-zebub, bú chi Ekron, ase?

⁴ Ma n'ih nka otú a ka Jehova siri, Ihe-ndina ahu ebe i rigoro, i gaghi-esi na ya rida, kama i ghaghi inwu. Elaija we la.

⁵ Ndi-ozi ahu we laghachikuru ya, ọ si ha, Gini bu nka na unu laghachiworo?

⁶ Ha si ya, Otù nwoke rigotara izute ayi, ọ si ayi, Jenu, laghachikuru eze nke ziri unu, gwa ya okwu, si, Otú a ka Jehova siri, Ọ bu n'ih na ọ dighi Chineke di n'Israel na gi onwe-gi nēziga iju Beal-zebub, bú chi Ekron, ase? n'ih ya ihe-ndina ahu ebe i rigoworo, i gaghi-esi na ya rida, kama i ghaghi inwu.

⁷ Ọ si ha, Ọle aha madu ọ bu, bú nwoke ahu nke rigoro izute unu, we gwa unu okwu ndia?

⁸ Ha si ya, Ọ bu nwoke nwere aji nke-uku, eke-kwa-ra ya ihe-ɔkiké akpukpọ n'úkwù-ya. Ọ si, Elaija onye Tisbe ka ọ bu.

⁹ O we ziga ya onye-isi ọgu ndi-agha abua na iri, ya na ọgu ndi-agha abua na iri ya. O we rigokuru ya: ma, le, ọ nānọdu n'elu ugwu. O we gwa ya okwu, si, Gi onye nke Chineke, Eze asiwo, Ridata.

¹⁰ Elaija we za, si onye-isi ọgu ndi-agha abua na iri ahu, Ọ buru na onye nke Chineke ka m'bu, ka ọku si n'elu-igwe ridata, ripia gi na ọgu ndi-agha abua na iri gi. Ọku we si n'elu-igwe ridata, ripia ya na ọgu ndi-agha abua na iri ya.

¹¹ O we ziga-kwa-ra ya onye-isi ọgu ndi-agha abua na iri ọzọ, ya na ọgu ndi-agha abua na iri ya. Ọ za, si ya, Onye nke Chineke, otú a ka eze siworo, Ngwa ngwa, ridata.

¹² Elaija we za, si ha, Ọ buru na onye nke Chineke ka m'bu, ka ọku si n'elu-igwe ridata, ripia gi na ọgu ndi-agha abua na iri gi. Ọku nke Chineke we si n'elu-igwe ridata, ripia ya na ọgu ndi-agha abua na iri ya.

¹³ Ọ we ziga kwa onye-isi ọgu ndi-agha abua na iri nke-atọ, ya na ọgu ndi-agha abua na iri ya. Onye-isi nke-atọ nke ọgu ndi-agha abua na iri we rigo, bia ọue ikperè-ya n'ala n'iru Elaija, riọ ya amara, si ya, Onye nke Chineke, biko, ka ndum, na ndu ọgu ndi-orù-gi abua na iri ndia, di oké ọnu-ahia n'anya-gi.

¹⁴ Le, ọku siri n'elu-igwe ridata, ripia ndi-isi abua mbu ahu nke ọgu ndi-agha abua na iri, ha na ọgu ndi-agha abua na iri ha: ma uḅu a ka ndum di oké ọnu-ahia n'anya-gi.

¹⁵ Mọ-ozị nke Jehova we si Elaija, Soro ya rida: atula egwu ya. O we bilie, soro ya ridakuru eze.

¹⁶ O we gwa ya okwu, si, Otú a ka Jehova siri, N'ihị na i zigawo ndi-ozị iju Beal-zebub, bú chi Ekron, ase, ọ bu n'ihị na ọ dighi Chineke di n'Israel iju ase okwu-Ya? n'ihị ya ihe-ndina ahu ebe i rigoworo, i gaghi-esi na ya rida, kama i ghaghi inwu.

¹⁷ O we nwua, dika okwu Jehova si di nke Elaija kwuru. Jehoram we malite ibu eze n'ọnọdu ya n'arọ nke-abua nke Jehoram nwa Jehoshafat, bú eze Juda; n'ihị na o nweghi nwa-nwoke.

¹⁸ Ma ihe Ehazaia nile nke ọduru nke o mere, ẹdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Israel?

ISI 2

O rue, mḅe Jehova gaje ime ka Elaija rigorue elu-igwe n'oké ifufe, na Elaija siri na Gilgal je, ya na Elaisha.

² Elaija we si Elaisha, Biko, nọdu n'ebe a; n'ihị na Jehova ezigawom ijeru Bet-el, Elaisha we si, Jehova nādi ndu, nkpuru-obi-gi nādi kwa ndu, m'gaghi-arapu gi ma-ọli. Ha we ridarue Bet-el.

³ Umu ndi-amuma ndi nọ na Bet-el we pukute Elaisha, si ya, Ị mawo na ta ka Jehova nēwepu onye-nwe-gi n'ibu onye-isi-gi? Ọ si, Mu onwem amawo kwa ya; ọanu nkiti.

⁴ Elaija we si ya, Elaisha, biko, nọdu n'ebe a; n'ihị na Jehova ezigawom ijeru Jeriko. Ọ si, Jehova nādi ndu, nkpuru-obi-gi nādi kwa ndu, m'gaghi-arapu gi ma-ọli. Ha we biarue Jeriko.

⁵ Umu ndi-amuma ndi nọ na Jeriko we biarue Elaisha nso, si ya, Ị mawo na ta ka Jehova nēwepu onye-nwe-gi n'ibu onye-isi-gi? Ọ si, Mu onwem amawo kwa ya; ọanu nkiti.

⁶ Elaija we si ya, Biko, nọdu n'ebe a; n'ihị na Jehova ezigawom ijeru Jọdan. Ọ si, Jehova nādi ndu, nkpuru-obi-gi nādi kwa ndu, m'gaghi-arapu gi ma-ọli. Ha abua we je.

⁷ Ọgu ndikom abua na iri n'etiti umu ndi-amuma je-kwa-ra, guzo na ncherita-iru ha n'ebe di anya: ha abua we guzo n'akuku Jọdan.

⁸ Elaija we chiri uwe - nwuda - ya, piakọta ya, tie miri ahu, ewe kera ya, otù uzọ ga n'otù akuku, otù uzọ ga n'akuku ọzọ, ha abua we gabiga n'ala-akọrọ.

⁹ O rue, mḅe ha gabigasiri, na Elaija siri Elaisha, Riọ ihe m'gēmere gi, tutu ewepum n'ebe i nọ. Elaisha we si, Biko, ka ọkè abua nke mọ-gi dikwasim.

¹⁰ Ọ si, I riọwo ihe siri ike: ma ọ buru na i hum mḅe anēwepum n'ebe i nọ, ọ gādiri gi otú a; ma ọ buru na i hughm, ọ gaghi-adi otú a.

¹¹ O rue na, mḅe ha nọ nēje, nēje ije nēkwu kwa okwu, le, uḅo-ala ọku na inyinya ọku, nke kewara ha abua; Elaija we rigorue elu-igwe n'oké ifufe.

¹² Ma Elaisha nēle ya anya; ya onwe-ya nēti kwa nkpu, si, Nnam, nnam, uḅo-ala Israel, na ndi-inyinya-ya! ma ọ hughi ya ọzọ: o we jide uwe nke aka ya, dọwa ha ibe abua.

¹³ Ọ chili kwa uwe-nwuda Elaija, nke danariri ya, ọ laghachi, guzo n'usọ Jọdan.

¹⁴ O we chiri uwe-nwuda Elaija, nke danariri ya, o we tie miri, si, Ọle ebe Jehova nọ, bú Chineke Elaija? Ya onwe-ya kwa, o we tie miri, ewe kera ya otù uzọ ga n'otù akuku, otù uzọ ga n'akuku ọzọ; Elaisha we gabiga.

¹⁵ Umu ndi-amuma ndi nọ na Jeriko na ncherita-iru ya we hu ya, si, Mọ Elaija anọkwasiwo

Elaisha. Ha we bia izute ya, ha we kpọrọ ya isi ala.

¹⁶ Ha we si ya, Biko, le, ọgu ndikom abua na iri, bú ndi-dìnkpà, nọ n'etiti ndi-orù-gi n'ebe a; biko, ka ha je, chọ onye-nwe-gi: eleghi anya Mọ nke Jehova eweliwo ya, tuda ya n'otù ugwu, ma-ọbu n'otù ndagwurugwu. Ọ si, Unu ezigala.

¹⁷ Ha we rugide ya rue m̀be ihere mere ya, o we si, Ziganu. Ha we ziga ọgu ndikom abua na iri; ha we chọ ya ubọchi atọ, ma ha achọtaghi ya.

¹⁸ Ha we laghachikuru ya, ma ya onwe-ya nānọ na Jeriko; ọ si ha, Àsighm unu, Ejela?

¹⁹ Ndikom obodo ahu we si Elaisha, Biko, le, ọnọdu obodo a di nma, dika onye-nwem nāhu: ma miri-ya jorọ njo, ala nādighi-ekwe kwa ka ihe ka aka.

²⁰ Ọ si, Wetaranum ọkwa ọhu, tiye-kwa-nu nnú nime ya. Ha we wetara ya.

²¹ Ọ pua je n'ebe miri si asuputa, o we tubà nnú n'ebe ahu, si, Otú a ka Jehova siri, Emewom ka miri a buru ihe inye ezi-ndu; ọnwu ma-ọbu ala nādighi-ekwe ka ihe ka aka agaghi-adi kwa ọzọ site n'ebe ahu.

²² Ewe me ka miri ahu buru ihe inye ezi-ndu rue ta, dika okwu Elaisha si di, nke o kwuru.

²³ O si n'ebe ahu rigorue Bet-el: ma m̀be ya onwe-ya nārigo n'uzọ, umu-okoro siri n'obodo puta, we kwa ya emò, si ya, Rigo, onye-isi-nkwọcha; rigo, onye-isi-nkwọcha.

²⁴ Ọ le anya n'azu-ya, hu ha, kọcha ha n'aha Jehova. Nne anu-ọhia bear abua we si n'oké ọhia puta, dọka ọgu umu-okoro abua na abua n'etiti ha.

²⁵ O si n'ebe ahu jerue ugwu Kamel, si kwa n'ebe ahu laghachi na Sameria.

ISI 3

Ma Jehoram nwa Ehab malitere ibu eze Israel nime Sameria n'arọ nke-iri-na-asatọ nke Jehoshafat, bú eze Juda, o we buru eze arọ iri na abua.

² O me ihe jorọ njo n'anya Jehova; nání na o meghi dika nna-ya, na dika nne-ya: o wezuga ogidi Beal nke nna-ya mere.

³ Otú ọ di, ọ rapara na nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat, nke o ji me ka Israel mehie; o wezugaghi onwe-ya nime ya.

⁴ Ma Misha, bú eze Moab, bu onye-nwe ìgwè anu-ulo; o we tuara eze Israel utu aji nke orú nnù umu-aturu uzọ iri-na-abua na nnù iri, na nke orú nnù ebulu uzọ iri-na-abua na nnù iri.

⁵ O rue, m̀be Ehab nwuru, na eze Moab jehiere megide eze Israel.

⁶ Eze, bú Jehoram, we si na Sameria pua n'ubọchi ahu, gukọta Israel nile.

⁷ O je kwa, zigara Jehoshafat, bú eze Juda, ozi, si, Eze Moab ejehiewo megidem: ì gēsorom jekuru Moab ibu agha? Ọ si, M'gārigo: dika m'di, otú a ka i di; dika ndim di, otú a ka ndi-gi di; dika inyinyam di, otú a ka inyinya-gi di.

⁸ Ọ si, Òle nke bu uzọ ayi gēsi rigo? Ọ si, Uzọ ọzara Edom.

⁹ Eze Israel we je, ya na eze Juda, na eze Edom: ha we ga ije ubọchi asa buruburu: ma ọ dighi miri diri ọmuma-ulo-ikwū ahu, ma ọbu nke diri anu-ulo nke ha chiri je.

¹⁰ Eze Israel we si, Ewó! n'ihì na Jehova akpọwo eze atọ ndia inye ha n'aka Moab.

¹¹ Jehoshafat we si, Ọ dighi onye-amuma Jehova nọ ebe a, ka ayi we jua Jehova ase site n'aka-ya? Otù nime ndi-orù eze Israel we za, si, Elaisha nwa Shefat nọ ebe a, onye wukwasiri miri n'aka Elaija.

¹² Jehoshafat we si, Okwu Jehova di n'ebe ọ nọ. Eze Israel na Jehoshafat na eze Edom we ridakuru ya.

¹³ Elaisha we si eze Israel, Gini ka mu na gi nwekọrọ? jekuru ndi-amuma nna-gi, jekuru

kwa ndi-amuma nne-gi. Eze Israel we si ya, É-è: n'ihì na Jehova akpọwọ eze atọ ndia inye ha n'aka Moab.

¹⁴ Elaisha we si, Jehova nke usu nile nke ndi-agma nādi ndu, Onye m'guzoworo n'iru Ya, n'ezie, ọ buru na ahughm Jehoshafat, bú eze Juda, iru-oma, m'gaghi-elegide anya n'ebe i nọ ma-ọli, m'gaghi-ahu kwa gi anya ma-ọli.

¹⁵ Ma uḅu a kutaranum ọkpọ-ubọ. O rue, mḅe ọkpọ-ubọ ahu nākpọ, na aka Jehova di n'aru ya.

¹⁶ Ọ si, Otú a ka Jehova siri, Me ndagwurugwu a ka ọ buru olùlù olùlù.

¹⁷ N'ihì na otú a ka Jehova siri, Unu agaghi-ahu ifufe, unu agaghi-ahu kwa oké miri-ozuzo, ma ndagwurugwu ahu gējuputa na miri: unu gāñu kwa, unu onwe-unu, na anu-ulo-unu, na anumanu-unu nile.

¹⁸ Ma nka di nfe n'anya Jehova: Ọ gēnye kwa Moab n'aka-unu.

¹⁹ Unu gētiḅu kwa obodo ọ bula ewusiri ike, na obodo ọ bula kachasi nma, unu gēme kwa ka ezi osisi ọ bula da, unu gēkpochi kwa isi-iyi miri nile, were kwa nkume mebie ezi òkè ala-ubi ọ bula.

²⁰ O rue n'ututu, na, mḅe anēsure onyinye-inata-iru-oma, le, miri nēsi n'uzọ Edom bia, ala we juputa na miri.

²¹ Moab nile we nu na ndi-eze ahu arigotawo ibuso ha agha, ha we kpọkọta onwe-ha, site n'onye ọ bula nke nēke onwe-ya ihe-ọkiké agha n'úkwù, we rigorue ndi bu okenye, ha we guzo n'ókè-ala-ha.

²² Ha we bilie n'isi-ututu, ma anyanwu mukwasiri miri ahu, Moab we hu miri ahu na ncherita-iru ha ka ọ nācha ọbara dika ọbara:

²³ ha we si, Nka bu ọbara; ekpochapuwọ ndi-eze ahu nō, ha etiḅuwọ kwa, nwoke ọ bula ibe-ya: ma uḅu a, Moab, kwatanu ihe-nkwata.

²⁴ Ha biarue ọmuma-ulo-ikwū Israel, Israel we bilie, tiḅue Moab, ha we si n'iru ha ọalaga: ha we ba nime ya nētiḅu Moab.

²⁵ Ha we tipia obodo nile ha; ha nātubà kwa, nwoke ọ bula nkume-ya, n'ezi òkè ala-ubi ọ bula, tujue ya; ha nēkpochi kwa isi-iyi miri nile, me ka ezi osisi nile da: rue mḅe ọ bu nání na Kia-hareset ka emere ka nkume-ya fọdu; ma ndi-oma-èbè ọbara ya buruburu, tiḅue ya.

²⁶ Eze Moab we hu na agha ahu di ike kari ya, o we chiri nnù ndikom na ọgu iri-na-ise tiyere onwe-ya, bú ndi nāmiputa mma-agma, itiwaru eze Edom:

²⁷ O we were ọkpara-ya, nke gābu eze n'ọnọdu ya, sure ya ọku n'elu mḅidi, ka ọ buru àjà-nsure-ọku. Oké iwe we di megide Israel: ha we si n'ebe ọ nọ bulie ije, laghachi n'ala-ha.

ISI 4

Ma otù nwayi n'etiti ndinyom umu ndi-amuma tikuru Elaisha nkpu, si, Orù-gi, bú dim, anwuwo: ma gi onwe-gi amawo na orù-gi nātu egwu Jehova: ma onye-nbinye-ego abiawo ichiri n'onwe-ya umum abua ka ha buru orù.

² Elaisha we si ya, Gini ka m'gēmere gi? gosim; gini ka i nwere n'ulo? Ọ si, Ọ dighi ihe ọ bula orù-gi nwayi nwere n'ulo, ọ bu nání ite manu.

³ Ọ si, Je, riọtara onwe-gi ihe n'èzí n'aka ndi-aḅata-obi-gi nile, bú ihe ihe nādighi nime ha; ha abula ole-na-ole.

⁴ I gābà kwa n'ulo, mechibido onwe-gi, mechibido kwa umu-gi ndikom, uzọ, ọaye manu di n'ite ahu n'ihe ahu nile, buzuga nke juru eju.

⁵ O we si n'ebe ọ nọ la, mechibido onwe-ya, mechibido kwa umu-ya ndikom, uzọ; ha

onwe-ha nēbutere ya ihe ahu nso, ma ya onwe-ya nāḅaye aḅaye.

⁶ O rue, mḅe ihe nile juru, na ọ siri nwa-ya, Buterem nso ihe ọzọ. Ọ si ya, Ọ dighi ihe ọzọ di. Manu ahu we kwusi.

⁷ O we bia, gosi onye nke Chineke. Ọ si, Je, re manu ahu, kwua ugwo-gi, gi onwe-gi na umu-gi ndikom were nke ọduru di ndu.

⁸ Ubọchi we rue, na Elaisha gabigara rue Shunem, ma otù nwayi uku nọ n'ebe ahu; o rugide ya ka o rie nri. O rue, mḅe ọ bula ọ nāgabiga, na o wezugara onwe-ya ba n'ebe ahu iri nri.

⁹ Nwayi ahu we si di-ya, Biko, le, amawom na onye di nsọ nke Chineke ka ọ bu, bú onye a nagabiga n'akuku ayi mḅe nile.

¹⁰ Biko, ka ayi me ime-ulo-elu ntà nke mḅidi; ka ayi dọba-kwa-ra ya n'ebe ahu ihe-ndina, na table, na oche, na ihe-idọba-oriona: o gēru kwa, mḅe ọ biakutere ayi, na ọ gēwezuga onwe-ya ba n'ebe ahu.

¹¹ Ubọchi we rue, na ọ biara n'ebe ahu, wezuga onwe-ya ba n'ime-ulo-elu ahu, dina n'ebe ahu.

¹² Ọ si Gihezi, bú nwa-okorobia-ya, Kpọ nwayi Shunem nka. O we kpọ ya, o we guzo n'iru ya.

¹³ Elaisha we si Gihezi, Biko, si ya, Le, i werewo ncheḅu a nile cheḅu onwe-gi bayere ayi; gini ka agēmere gi? ọ bu igwa eze okwu bayere gi, ma-ọbu igwa onye-isi usu-ndi-agha? Ọ si, N'etiti ndim ka mu onwem nēbi.

¹⁴ Ọ si, Gini kwa ka agēmere ya? Gihezi we si, N'ezie ọ nweghi nwa-nwoke, di-ya aghowo kwa agadi.

¹⁵ Ọ si, Kpọ ya. O we kpọ ya, nwayi ahu we guzo n'onu-uzọ.

¹⁶ Ọ si, Na mḅe nka akara àkà, dika mḅe a aka-nile, gi onwe-gi ganāḅaku nwa-nwoke. Ọ si, É-è, onye-nwem, gi onye nke Chineke, agwala orù-gi nwayi okwu-ugha.

¹⁷ Nwayi ahu we turu ime, mua nwa-nwoke na mḅe ahu akara àkà, dika mḅe ahu aka-nile, otù Elaisha gwara ya.

¹⁸ Nwata ahu we toputa, ubọchi we rue, na ọ pukuru nna-ya jekuru ndi nēbi ọka.

¹⁹ Ọ si nna-ya, Isim, isim. O we si nwa-okorobia-ya, Kuru ya bakuru nne-ya.

²⁰ O kuru ya, me ka ọ biakute nne-ya, ọ nọkwasi n'ikperè nne-ya rue etiti-ehihie, we nwua.

²¹ Ọ rigo, tọḅọ ya n'ihe-ndina onye nke Chineke ahu, mechibido ya uzọ, pua.

²² Ọ kpọ di-ya, si, Biko, ziterem otù nime umu-okorobia, na otù nime nne-inyinya-ibu, ka m'we ḅakuru onye nke Chineke, lata kwa.

²³ Ọ si, Gini mere gi onwe-gi nējekuru ya ta? ọ bughi ọnwà ọhu, ọ bughi kwa ubọchi-izu-ike. Ọ si, Udo.

²⁴ O we jikwa inyinya-ibu, si nwa-okorobia-ya, Nēdu, nēje kwa; eḅochilaram inyinya-ibu n'ibum ḅa ọsọ, ma ọ buru na asighm i.

²⁵ O we je, biakute onye nke Chineke ahu, rue ugwu Kamel. O rue, mḅe onye nke Chineke huru ya site na ncherita-iru ya, na ọ siri Gihezi, bú nwa-okorobia-ya, Le, nwayi Shunem ahu:

²⁶ biko, ḅa ọsọ izute ya uḅu a, si ya, Ì nọ n'udo? di-gi, ọ nọ n'udo? nwa-gi, ọ nọ n'udo? Ọ si, Ayi nọ n'udo.

²⁷ O we biakute onye nke Chineke rue ugwu ahu, jide ya n'ukwu-ya abua. Gihezi we biarue nso inupu ya; ma onye nke Chineke siri, Ra ya aka: n'ihì na nkpuru-obi-ya di ilu nime ya; ma Jehova ezonariwom ya, O gosighkwam ya.

²⁸ O we si, Àriọrọm nwa-nwoke n'aka onye-nwem? àsighm, Arafulam?

- ²⁹ O we si Gihezi, Ke ihe-ọkiké n'úkwù-gi, were kwa nkpa-n'akam n'aka-gi, je: m̀be i zutere nwoke ọ bula, ekelela ya; m̀be nwoke ọ bula gēkele gi, azala ya: tukwasi nkpa-n'akam n'iru nwa-okoro ahu.
- ³⁰ Nne nwa-okoro ahu we si, Jehova nādi ndu, nkpuru-obi-gi nādi kwa ndu, m'gaghi-arapu gi ma-ọli. O we bilie, jeso ya.
- ³¹ Gihezi we gabiga n'iru ha, tukwasi nkpa-n'aka ahu n'iru nwa-okoro ahu; ma ọ dighi olu di, ọ dighi kwa ọnu-na-nti di. O we jeghachi izute ya, gosi ya, si, Nwa-okoro ahu etetaghi.
- ³² Elaisha we bata n'ulo ahu, ma, le, nwa-okoro ahu anwuwo, atọbọ-kwa-ra ya n'ihe-ndina-ya.
- ³³ O we ba, mechibido ha abua uzọ kpere Jehova.
- ³⁴ Ọ rigo, dina n'elu nwata ahu, tukwasi ọnu-ya n'ọnu-ya, na anya-ya abua n'anya-ya abua, na ọbu-aka-ya abua n'ọbu-aka-ya abua, ruru ala n'elu ya: anu-arụ nwata ahu we di ọku.
- ³⁵ O we biaghachi, jegharia iru na azu n'ulo otù uḡò; ọ rigo, ruru kwa n'elu ya: nwa-okoro ahu we ze uzere rue uḡò asa, nwa-okoro we saghe anya-ya abua.
- ³⁶ Ọ kpọ Gihezi, si, Kpọ nwayi Shunem nka. Ọ kpọ ya. Nwayi ahu we bakute ya, ọ si, Kuru nwa-gi.
- ³⁷ O we ba nime, da n'ala n'ukwu-ya, kpọ isi ala, kuru nwa-ya, pua.
- ³⁸ Ma Elaisha biaghachiri rue Gilgal: ma oké unwu di n'ala ahu; umu ndi-amuma nānọdu kwa ala n'iru ya: o we si nwa-okorobia-ya, Tukwasi ite uku n'ọku, siere umu ndi-amuma ofé.
- ³⁹ Otù onye we pua ba n'ọhia ichikọta akwukwọ nri, ọ huta osisi vine ọhia, chikọta afufa-ọhia nime ya nju uwe-ya, bia, biye ha n'ite ofé: n'ihì na ha amaghi ha.
- ⁴⁰ Ha we wuputara ndikom ahu, ka ha rie. O rue, m̀be ha nēri ofé ahu, na ndi ahu tiri nkpu, si, Ọnwu di n'ite, gi onye nke Chineke. Ha apughi kwa iri ya.
- ⁴¹ O we si, Weta-kwa-nu utu ọka. O we tiye ya n'ite ahu, si, Wuputara ndi-ayi, ka ha we rie. Ihe ọjọ adighi kwa n'ite ahu.
- ⁴² Ma otù nwoke siri na Beal-shalisha bia, butere onye nke Chineke achicha nke nkpuru mbu, orú ọbe achicha barley, na ọka nke ubi n'akpa-ya. Ọ we si, Nye ndi-ayi, ka ha we rie.
- ⁴³ Onye nējere ya ozi we si, Gini, M'gēche nka n'iru ọgu ndikom ise? Ọ si, Nye ndi-ayi, ka ha we rie; n'ihì na otú a ka Jehova siri, Ha gēri, rifọ kwa.
- ⁴⁴ O we che ya n'iru ha, ha we rie, rifọ kwa, dika okwu Jehova si di.

ISI 5

Ma Neaman, bú onye-isi usu-ndi-agma eze Siria, bu nwoke di uku n'iru onye-nwe-ya, buru kwa onye anāhu iru-oma, n'ihì na ọ bu n'aka-ya ka Jehova nyere Siria nzọputa: nwoke ahu bu kwa dike nke bu dīnkpà, ma ọ bu onye-ekpenta.

- ² Ndi Siria apuwo nēje n'usu ndi nāpunara madu ihe, we si n'ala Israel dọta otù nwa-ọbọghọ ntà n'agma; o we nọ n'iru nwunye Neaman.
- ³ Ọ si nwayi-nwe-ya, Ọ gādim nọ nma, ma asi na onye-nwem nọ n'iru onye-amuma nke nọ na Sameria! m̀be ahu ọ gēme ka o si n'ekpenta-ya di ọcha soro ndi-ya zukọta.
- ⁴ Otù onye we ba, gosi onye-nwe-ya, si, Otú a na otú a ka nwa-ọbọghọ ahu nke sitere n'ala Israel kwuru.
- ⁵ Eze Siria we si, Je, ba, ka m'ziga-kwa-ra eze Israel akwukwọ. O we je, chiri n'aka-ya talent ọla-ọcha iri, na nnù ọla-edo iri-na-ise, na uwe nbanwe iri.

⁶ O were akwukwọ ahu biakute eze Israel, si, Ma uḅu a, mḅe akwukwọ a biakutere gi, le, ezìwom Neaman, bú orùm, biakute gi, ka i we me ka o si n'ekpenta-ya di ọcha soro ndi-ya zukọta.

⁷ O rue, mḅe eze Israel guru akwukwọ ahu, na ọ dọwara uwe-ya nile, si, Ọ bu Chineke ka m'bu, ime ka madu nwua na ime ka madu di ndu, na nwoke a nēziterem ozi ime ka nwoke si n'ekpenta-ya di ọcha soro ndi-ya zukọta? ma otù ọ di, biko, maranu hu kwa na ya onwe-ya nāchọ uzọ isi megidem.

⁸ O rue, mḅe Elaisha bú onye nke Chineke, nuru na eze Israel dọwara uwe-ya nile, o we zigara eze ozi, si, N'ìhi gini ka i dọwara uwe-gi nile? biko, ka ọ biakutem, ọ gāmara kwa na onye-amuma di n'Israel.

⁹ Neaman we bia, ya na inyinya-ya nile na uḅọ-ala-ya, o guzo n'ọnu-uzọ ulo Elaisha nwere.

¹⁰ Elaisha we zigara ya onye-ozi, si, Je, sa aru uḅò asa nime Jọdan, anu-arugì gālaghachikute kwa gi, i gādi kwa ọcha.

¹¹ Ma Neaman were iwe, laba, si, Le, m'siri, Ọ ghaghi ipukutem, guzo, kpọkue aha Jehova, bú Chineke-ya, fufe aka-ya n'elu ebe ahu, me ka onye-ekpenta di ọcha soro ndi-ya zukọta.

¹² Abana na Fapa, bú osimiri Damaskọs, hà adighi nma kari miri Israel nile? #m'gaghi-asa aru nime ha, di ọcha? O we chigharia, laba n'ọnuma.

¹³ Ndi-orù-ya we biarue nso, gwa ya okwu, si, Nnam, asi na ọ bu ihe uku onye-amuma gwara gi me, ì gaghi-eme ya? ì gēsi kwa aha ghara ime ya mḅe ọ siri gi, Sa aru, di kwa ọcha?

¹⁴ O we rida, suye onwe-ya nime Jọdan uḅò asa, dika okwu onye nke Chineke si di: anu-arugì-ya we laghachi dika anu-arugì nwa-okoro ntà, o we di ọcha.

¹⁵ O we laghachikute onye nke Chineke, ya onwe-ya na ọmuma-ulo-ikwū-ya nile, bia, guzo n'iru ya, si, Biko, le, amawom na ọ dighi Chineke di n'uwa nile, ọ bu nání n'Israel: ma uḅu a, biko, nara ihe-ngọzi n'aka orù-gi.

¹⁶ Ọ si, Jehova nādi ndu, Onye m'guzoworo n'iru Ya, m'gaghi-anara ihe ọ bula ma-ọli. O we rugide ya inara ya; ma ọ juru aju.

¹⁷ Neaman we si, Ọ buru na i naghi, biko, ka enye orù-gi ibu ájá nke inyinya mule abua gēbu; n'ìhi na orù-gi agaghi-emere chi ọzọ àjà-nsure-ọku ma-ọbu àjà ọzọ site n'uḅu a, ma ọ bu nání Jehova.

¹⁸ Ka Jehova ọaghara orù-gi ihe a; mḅe onye-nwem nābà n'ulo Rimon ikpọ isi ala n'ebe ahu, mḅe ya onwe-ya nādabere kwa n'akam, m'we kpọ isi ala n'ulo Rimon, mḅe m'kpọ isi ala n'ulo Rimon, biko, ka Jehova ọaghara orù-gi n'ìhe a.

¹⁹ Ọ si ya, La n'udo. O we si n'ebe ọ nọ je n'uzọ-ya nwantì.

²⁰ Ma Gihezi, bú nwa-okorobia Elaisha onye nke Chineke, siri, Le, onye-nwem eḅochiwo onwe-ya n'ebe Neaman onye Siria nka nọ, n'ighara inara n'aka-ya ihe o wetara: Jehova nādi ndu, n'ezie m'gābaso ya, nara ihe ufodu n'aka-ya.

²¹ Gihezi we chuso Neaman. Neaman we hu otù onye nābaso ya, o we si n'uḅọ-ala-ya rida izute ya, si, Ùdo di kwa?

²² Ọ si, Udo di. Onye-nwem ezitewom, si, Le, ọbuná uḅu a umu-okorobia abua nime umu ndi-amuma esiwo n'ugwu Efraim biakutem; biko, nye ha otù talent ọla-ọcha, na uwe nḅanwe abua.

²³ Neaman we si, Kwere, nara talent abua. O rugide ya, ke talent ọla-ọcha abua n'akpa abua, chiri uwe nḅanwe abua, nye umu-okorobia-ya abua; ha we būru ha ga n'iru ya.

²⁴ Ọ biarue ugwu ntà ahu, nara ha n'aka-ha, tiye ha n'ulo: o zilaga ndikom ahu, ha we la.

- ²⁵ Ma ya onwe-ya bara nime, guzo n'akuku onye-nwe-ya. Elaisha we si ya, Òle ebe i si bia, Gihezi? Ọ si, Orù-gi ejeghi ebe ọ bula.
- ²⁶ Ọ si ya, Òbim ejesoghi gi, m̀be nwoke ahu siri n'ụ̀bọ-ala-ya chigharia izute gi? ọ bu m̀be inara ego, na inara uwe, na ubi-olive na ubi-vine, na ìgwè ewu na aturu na ìgwè ehi, na ndi-orù ndikom na ndinyom nēje ozi?
- ²⁷ Ekpenta Neaman gārapara kwa n'aru gi, na n'aru nkpuru-gi rue m̀be ebighi-ebi. Ọ we si n'iru ya pua, buru onye-ekpenta nēnwu dika snow.

ISI 6

Umu ndi-amuma we si Elaisha, Biko, le, ebe ayi onwe-ayi nēbi n'iru gi adikara ayi nkpa.

² Biko, ka ayi jerue Jōdan, si kwa n'ebe ahu were, nwoke ọ bula otù ntuhie, mere onwe-ayi otù ebe n'ebe ahu, ibiri n'ebe ahu. Ọ si, Jenu.

³ Otù onye we si, Biko, kwere, soro ndi-orù-gi je. Ọ si, Mu onwem gēje.

⁴ O we so ha je. Ha we biarue Jōdan, ̀butue osisi.

⁵ O rue, m̀be otù onye nḕbutu ntuhie-ya, na anyu-ike dabàra na miri: o we tie nkpu, si, Ewó, onye-nwem! nke ahu bu ihe ariọ́tara ariọ́ta.

⁶ Onye nke Chineke we si, Òle ebe ọ dara? Ọ we me ka ọ hu ebe ahu. O we ̀butue otù osisi, tubà ya n'ebe ahu, me ka anyu-ike se n'elu miri.

⁷ O si, Weliere onwe-gi. O we setia aka-ya, were ya.

⁸ Ma eze Siria nēbuso Israel agha; o we me ka ndi-orù-ya dua ya ọdu, si, N'ebe di otú a otú a ka ọmuma-ulo-ikwūm gādi.

⁹ Onye nke Chineke we zigara eze Israel ozi, si, Lezie onwe-gi anya, ka i ghara igabiga ebe ahu; n'ihì na n'ebe ahu ka Siria nāridata.

¹⁰ Eze Israel we ziga ozi n'ebe ahu nke onye nke Chineke siri ya dọ kwa ya aka na nti bayere ya; ewe debe ya ndu n'ebe ahu, ọ bughì otù ụ̀bò, ọ bughì kwa ụ̀bò abua.

¹¹ Ma obi eze Siria anọghì n'otù ebe n'ihì ihe a; o we kpọ ndi-orù-ya, si ha, Ònu agaghi-egosim onye nime ayi diri eze Israel?

¹² Otù onye nime ndi-orù-ya we si, É-è, onye-nwem eze: kama Elaisha, bú onye-amuma nke nọ n'Israel, o nēgosi eze Israel okwu nile nke i nēkwu n'ime-ulo-ndina-gi.

¹³ Ọ si, Jenu, hu ebe ya onwe-ya nọ, ka m'we ziga kuta ya. Ewe gosi ya, si, Le, ọ nọ na Dotan.

¹⁴ O we ziga inyinya na ụ̀bọ-ala na oké usu-ndi-agma n'ebe ahu: ha we bia n'abali, je obodo ahu buruburu.

¹⁵ Onye nējere onye nke Chineke ozi we bilie n'isi-ututu, pua, ma, le, usu-ndi-agma nā̀ba obodo ahu buruburu, ha na inyinya na ụ̀bọ-ala. Nwa-okorọ́bia-ya we si ya, Ewó, onye-nwem! àyi gēme aña?

¹⁶ Ọ si, Atula egwu: n'ihì na ndi ayi na ha nọ di ọtutu kari ndi ha na ha nọ.

¹⁷ Elaisha we kpe ekpere, si, Jehova, biko, saghe anya-ya abua, ka ọ we hu. Jehova we saghe anya nwa-okorọ́bia ahu; o we hu: ma, le, ugwu ahu juputara n'inyinya na ụ̀bọ-ala ọku buruburu Elaisha.

¹⁸ Ha we ridakute ya, Elaisha we kpere Jehova, si, Biko, were ìsì tie mba nka. O we were ìsì tie ha dika okwu Elaisha si di.

¹⁹ Elaisha we si ha, Nka abughì uzọ, nka abughì kwa obodo; sonum je, m'gēme kwa ka unu jekuru nwoke ahu onye unu nāchọ. O we me ka ha je Sameria.

²⁰ O rue, m̀be ha bara na Sameria, na Elaisha siri, Jehova, saghe anya ndikom ndia, ka

ha we hu. Jehova we saghe anya-la, ha we hu; ma, le, ha nọ n'etiti Sameria.

21 Eze Israel we si Elaisha, m̀be ọ huru ha, Nnam, #m'gētiḅu ha? #m'gētiḅu ha?

22 Ọ si, Etiḅula ha: ì gētiḅu ndi i wereworo mma-agha-gi, were kwa uta-gi, dọta n'agha? dọba nri na miri n'iru ha, ka ha we rie, n̄u kwa, lakuru onye-nwe-ha.

23 O we mere ha oké oriri: ha we rie, n̄u kwa, o we zilaga ha, ha we lakuru onye-nwe-ha. Ma usu ndi nāpunara madu ihe nke Siria abataghi ọzọ n'ala Israel.

24 O rue, m̀be nka gasiri, na Ben-hedad, bú eze Siria, chikọtara ọmuma-ulo-ikwū-ya nile, rigo, nọchigide Sameria n'agha.

25 Oké unwu uku we di na Sameria: ma, le, ha nānọchigide ya n'agha, rue m̀be anēre isi inyinya-ibu ọgu ọla-ọcha anọ na otù uzọ n'uzọ anọ nke otù kab òsí nduru ọla-ọcha ise.

26 O rue, m̀be eze Israel nāgabiga n'elu m̀bidi, na otù nwayi tikuru ya nkpu, si, Zọputa, onye-nwem eze.

27 Ọ si, Ọ buru na Jehova azọputaghi gi, òle ebe m'gēsi zọputa gi? ọ bu site n'ebe-nzọcha-ọka, ma-ọbu site n'ebe-nzọcha-nkpuru-vine?

28 Eze we si ya, Gini nēme gi? Ọ si, Nwayi a sirim, Nye nwa-gi nwoke, ka ayi we rie ya ta, nwam nwoke ka ayi gēri kwa echi.

29 Ayi we sie nwam nwoke, rie ya: m'we si ya n'ubọchi soro ya, Nye nwa-gi nwoke, ka ayi we rie ya: ma o zowo nwa-ya nwoke.

30 O rue, m̀be eze nuru okwu nile nke nwayi ahu, na ọ dọwara uwe-ya nile; (ma ya onwe-ya nāgabiga n'elu m̀bidi;) ndi Israel we le anya, ma, le, ákwà-nkpe dikwasi n'anu-arua-ya n'okpuru uwe-ya.

31 O we si, Ka Chineke mem otú a, ka O me kwa ihe ọzọ otú a, ma ọ buru na isi Elaisha nwa Shefat gēguzo n'aru ya ta.

32 Ma Elaisha nānọdu n'ulo-ya, ndi-okenye nānọdu kwa n'ebe ọ nọ: eze we ziga otù nwoke site n'iru ya: ma tutu onye-ozì ahu abiakute ya, ya onwe-ya siri ndi-okenye, Ònu ahuwo na nwa ọpu-madu a ezitewo iwezuga isim? hunu, m̀be onye-ozì ahu nābia, mechienu uzọ, were ibo-uzọ kwagide ya: òlu ukwu abua nke onye-nwe-ya adighi n'azu ya?

33 M̀be ọ nọ nākpayera ha uka, le, onye-ozì ahu nāridakuru ya: ọ si, Le, ihe ọjọ a sitere n'aka Jehova; gini mere m'nēle anya Jehova ọzọ?

ISI 7

Elaisha we si, Nurunu okwu Jehova: otú a ka Jehova siri, Dika m̀be a echi agēre otù m̀bé utu ọka flour otù shekel, na m̀bé barley abua otù shekel, n'ọnu-uzọ-ama Sameria.

2 Ọchi-agha ahu onye eze nwere, onye ọ nādabere n'aka-ya, we za onye nke Chineke, si, Le, ọ buru na Jehova eme window n'elu-igwe, ihe a, ọ gādi? Ọ si, Le, i ganēwere anya-gi abua hu ya, ma i gaghi-eri nime ya.

3 Ma ndikom anọ, bú ndi-ekpenta, nọ n'oghere ọnu-uzọ-ama: ha we sirita, onwe-ha, Gini mere ayi onwe-ayi nānọdu n'ebe a rue m̀be ayi nwuru?

4 Ọ buru na ayi asi, Ayi gābà n'obodo, oké unwu di kwa n'obodo, ayi gānwu kwa n'ebe ahu: ọ buru kwa na ayi anọdu n'ebe a, ayi gānwu kwa. Ma uḅu a, bianu, ka ayi dabà n'ọmuma-ulo-ikwū Siria: ọ buru na ha edebe ayi ndu, ayi gādi ndu; ọ buru kwa na ha eme ka ayi nwua, ayi gānwu kwa.

5 Ha we bilie n'ururuchi, ibà n'ọmuma-ulo-ikwū Siria: ha we biarue nsọtụ ọmuma-ulo-ikwū Siria, ma, le, ọ dighi nwoke nọ n'ebe ahu.

- ⁶ N'ihì na Onwe-nwe-ayi mere ọmuma-ulo-ikwū Siria ka ha nu olu ubọ-ala, na olu inyinya, bú olu oké usu-ndi-agha: ha we sirita onwe-ha, Le, eze Israel egowo ndi-eze ndi Het, na ndi-eze Ijipt, imegide ayi, ibiakwasi ayi.
- ⁷ Ha we bilie, ɓalaga n'ururuchi, rapu ulo-ikwū nile ha, na inyinya nile ha, na inyinya-ibu nile ha, ọbuná ọmuma-ulo-ikwū-ha otú dí, ɓalaga n'ihì ndu-ha.
- ⁸ Ndi-ekpenta ahu we biarue nsọtụ ọmuma-ulo-ikwū, ba n'otù ulo-ikwū, rie ihe, ñu kwa ihe-ọñuñu, si n'ebe ahu chiri ọla-ọcha, na ọla-ebo, na uwe, je zo ha; ha we biaghachi, ba n'ulo-ikwū ọzọ, si n'ebe ahu chiri kwa ihe, je zo ha.
- ⁹ Ha we sirita onwe-ha, Ọ bughì ihe ziri ezi ka ayi onwe-ayi nēme: ubọchi ta, ubọchi ozi ọma ka ọ bu, ma ayi onwe-ayi nāɓa nkiti: ọ buru na ayi echere rue ìhè ututu, ajọ omume-ayi gāchọputa ayi: ma ubu a bianu, ka ayi ba gosi ulo eze.
- ¹⁰ Ha we bia, kpọ onye-ọnu-uzọ-ama obodo òkù, gosi ha, si, Ayi bara n'ọmuma-ulo-ikwū Siria, ma, le, ọ dighi nwoke nọ n'ebe ahu, ọ dighi kwa olu madu dí, ma inyinya elibere elibe, na inyinya-ibu elibere elibe, na ulo-ikwū otú ha dí.
- ¹¹ O we kpọ ndi-ọnu-uzọ-ama; ha we gosi ya ulo eze nime.
- ¹² Eze we bilie n'abali, si ndi-orù-ya, Biko, ka m'gosi unu ihe Siria meworo ayi. Ha mara na agu nāgu ayi onwe-ayi, ha we si n'ọmuma-ulo-ikwū-ha pua izo onwe-ha n'ọhia, si, Mɓe ha siri n'obodo puta, ayi gējide ha na ndu, ba n'obodo-ha.
- ¹³ Otù nime ndi-orù-ya we za, si, Biko, ka achiri inyinya ise nime inyinya fọduru, nke fọduru nime ya, (le, ha dí ka ìgwè nile nke Israel nke fọduru nime ya; le, ha dí ka ìgwè nile nke Israel ndi gwusiri agwusi:) ka ayi ziga hu kwa.
- ¹⁴ Ha we chiri ubọ-ala abua, ha na inyinya; eze we ziga ha iso ọmuma-ulo-ikwū Siria, si, Jenu, hu.
- ¹⁵ Ha we jeso ha rue Jọdan: ma, le, uzọ nile juputara n'uwe na ihe, nke ndi Siria tufuru n'ime-ngwa-ngwa-ha. Ndi-ozi we lata, gosi eze.
- ¹⁶ Ndi Israel we pua, luta ọmuma-ulo-ikwū Siria n'agha. Ewe re otù mɓé utu ọka flour otù shekel, na mɓé barley abua otù shekel, dika okwu Jehova si dí.
- ¹⁷ Eze we me ka onye-isi-agha ahu, bú onye ọ nādabere n'aka-ya, lekọta ọnu-uzọ-ama: ndi Israel we zọkwasi ya ukwu n'ọnu-uzọ-ama, ọ nwua dika onye nke Chineke kwuru, onye kwuru mɓe eze ridakuru ya.
- ¹⁸ O rue, dika onye nke chineke gwara eze okwu, si, Agēre mɓé barley abua otù shekel, na otù mɓé utu ọka flour otù shekel, dika mɓé a echi, n'ọnu-uzọ-ama Sameria;
- ¹⁹ onye-isi-agha we za onye nke Chineke, si, Ma, le, ọ buru na Jehova eme window n'elu-igwe, ọ gādi ka okwu a si dí? Ọ si, Le, i ganēwere anya-gi abua hu ya, ma i gaghi-eri nime ya:
- ²⁰ o we diri ya otú a; ndi Israel we zọkwasi ya ukwu n'ọnu-uzọ-ama, ọ nwua.

ISI 8

Ma Elaisha gwara nwayi ahu okwu, bú onye o mere ka nwa-ya nwoke dí ndu, si, Bilie, je, gi onwe-gi na ulo-gi, nọ dika ọbà n'ebe ọ bula í gānọ dika ọbà: n'ihì na Jehova akpọwo oké unwu ka ọ da: ọzọ kwa, ọ gābiakwasi ala arọ asa.

² Nwayi ahu we bilie, me dika okwu onye nke Chineke si dí: ọ we je, ya onwe-ya na ulo-ya, nọ dika ọbà n'ala ndi Filistia arọ asa.

³ O rue, n'ogwugwu arọ asa ahu, na nwayi ahu si n'ala ndi Filistia lata: ọ pua itiku eze nkpu bayere ulo-ya na ala-ya.

⁴ Ma eze nāgwa Gihezi, bú nwa-okorobia onye nke Chineke, okwu, si, Biko, kọrọm akukọ ihe uku nile nke Elaisha meworo.

⁵ O rue na, m̀be ya onwe-ya nākọrọ eze otú o mere ka onye nwuru anwu di ndu ọzọ, le, nwayi ahu, onye o mere ka nwa-ya nwoke di ndu ọzọ nētiku eze nkpu bayere ulo-ya, baye-kwa-ra ala-ya. Gihezi we si, Onye-nwem eze, nka bu nwayi ahu, nka bu kwa nwa-ya nwoke, onye Elaisha mere ka ọ di ndu ọzọ.

⁶ Eze we jua nwayi ahu, o we kọrọ ya akukọ ahu. Eze we nye ya otù onye nējere ya ozi, si, Nyeghachi ihe nile o nwere, na ihe-omume nile nke ubi site n'ubochi ọ rapuru ala-ya, we rue uhu a.

⁷ Elaisha we biarue Damaskos; ma Ben-hedad, bú eze Siria, nāria ọria; ewe gosi ya, si, Onye nke Chineke abiawo n'ebe a.

⁸ Eze we si Hazael, Were onyinye-inata-iru-oma n'aka-gi, je izute onye nke Chineke, jua Jehova ase site n'aka-ya, si, M'gādiri ndu n'oria nka?

⁹ Hazael we je izute ya, were onyinye-inata-iru-oma n'aka-ya, bú ezi ihe nile nke Damaskos, ibu ọgu camel abua gēbu, o we bia guzo n'iru ya, si, Nwa-gi, bú Ben-hedad eze Siria, ezìwom biakute gi, si, M'gādiri n'oria nka?

¹⁰ Elaisha we si ya, Je, si ya, I ghaghi idiri ndu; ma Jehova emewo ka m'hu na ọ ghaghi inwu.

¹¹ Ọ we legide ya anya, che ya iru, rue m̀be ihere mere ya: onye nke Chineke we kwa ákwá.

¹² Hazael we si, Gini mere onye-nwem nākwa ákwá? Ọ si, N'ihì na amawom ihe ọjọ nke i gēme umu Israel: i gēsu ebe nile ha ewusiri ike ọku, i gēwere kwa mma-agma bue umu-okorobia-ha, i gātupia kwa umu-ha nānu ara, i gābawa ndinyom-ha di ime afo.

¹³ Hazael we si, Ma gini bu orù-gi, bú nkita nka, na ọ gēme ihe uku a? Elaisha we si, Jehova emewo ka m'hu na i gābu eze Siria.

¹⁴ O we si n'ebe Elaisha nọ la, biakute onye-nwe-ya; ọ si ya, Gini ka Elaisha siri gi? Ọ si, Ọ sirim na i ghaghi idiri ndu.

¹⁵ O rue, n'echi-ya, na ọ chiri ákwà-ọbụbo, biaye na miri, basa ya n'iru-ya, ọ we nwua: Hazael we buru eze n'ọnọdu ya.

¹⁶ Ma n'arọ nke-ise nke Joram nwa Ehab, bú eze Israel, m̀be Jehoshafat bu kwa eze Juda, Jehoram nwa Jehoshafat, bú eze Juda, malitere ibu eze.

¹⁷ Orú arọ na iri na abua ka ọ bara m̀be ọ malitere ibu eze; o we buru eze arọ astọ na Jerusalem.

¹⁸ Ọ je ije n'uzọ ndi-eze Israel, dika ulo Ehab mere: n'ihì na ọ bu nwa-nwayi Ehab ka o nwere na nwunye: o we me ihe jorọ njọ n'anya Jehova.

¹⁹ Ma Jehova ekweghi ibibi Juda, n'ihì Devid, bú orù-Ya, dika Ọ siri ya na Ọ gēnye ya oriona, nye kwa umu-ya, ubochi nile.

²⁰ N'ubochi-ya ka Edom siri n'okpuru aka Juda jehie, mere onwe-ha eze.

²¹ Joram we gabiga rue Zaia, ya na uho-ala-ya nile: o rue na o biliri n'abali, tihue Edom ndi nāba ya buruburu, ha na ndi-isi uho-ala: ndi ahu we balaga n'ulo-ikwū-ha.

²² Edom we si n'okpuru aka Juda jehie, rue ta. M̀be ahu ka Libna jehiere n'otù m̀be ahu.

²³ Ma okwu Joram nile nke foduru, na ihe nile o mere, edeghi ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Juda?

²⁴ Joram we so nna-ya-hà dina n'ọnwu, elie ya n'ebe eliri nna-ya-hà n'obodo Devid: Ehazaia, bú nwa-ya, we buru eze n'ọnọdu ya.

²⁵ N'arọ nke-iri-na-abua nke Joram nwa Ehab, bú eze Israel, ka Ehazaia nwa Jehoram, bú

eze Juda, malitere ibu eze.

²⁶ Orú arọ na abua ka Ehazaia ịara m̀be ọ malitere ibu eze; o we buru eze otù arọ na Jerusalem. Ma aha nne-ya bu Atalaia nwa Ọmri, bú eze Israel.

²⁷ O we je ije n'uzọ ulo Ehab, me ihe jọrọ njo n'anya Jehova, dika ulo Ehab mere: n'ih na nwa nwa ulo Ehab ka ọ bu.

²⁸ O we soro Joram nwa Ehab ibuso Hazael, bú eze Siria, agha na Remot-gilead: ndi Siria we tịue Joram.

²⁹ Eze, bú Joram, we lata ka agwọ ya nime Jezreel na ntịbu ndi Siria tịburu ya na Rema, m̀be o nēbuso Hazael, bú eze Siria, agha. Ehazaia nwa Jehoram, bú eze Juda, we rida ihu Joram nwa Ehab nime Jezreel, n'ih na ọ nāria ọria.

ISI 9

Ma Elaisha, bú onye-amuma, kpọrọ otù onye nime umu ndi-amuma, si ya, Ke ihe-ọkiké n'úkwù-gi, were karama manu a n'aka-gi, je Remot-gilead.

² M̀be i biara ebe ahu, gi hu Jihu nwa Jehoshafat nwa Nimshi anya n'ebe ahu, ba nime, me ka o bilie site n'etiti umu-nne-ya, me kwa ka ọ ba n'ime-ulo di n'ime-ulo.

³ Gi were kwa karama manu ahu, wukwasi ya n'isi-ya, si, Otú a ka Jehova siri, Etewom i manu ibu eze Israel. Meghe kwa uzọ, ịalaga, eche-kwa-la eche.

⁴ Nwa-okorobia ahu, ọbuná nwa-okorobia ahu, bú onye-amuma, we jerue Remot-gilead.

⁵ Ọ bia, ma, le, ndi-isi usu-ndi-agma nanọdu ala; ọ si, Enwerem okwu igwa gi, onye-isi. Jihu we si, Ọ bu onye nime ayi nile? Ọ si, Ọ bu gi, onye-isi.

⁶ O bilie, ba n'ulo; ọ wukwasi manu ahu n'isi-ya, si ya, Otú a ka Jehova, bú Chineke Israel, siri, Etewom i manu ibu eze ndi Jehova, bú Israel.

⁷ I gētịbu kwa ulo Ehab, bú onye-nwe-gi, ka M'we bọ ọbọ ọbara ndi-orù, bú ndi-amuma, na ọbara ndi-orù nile nke Jehova, n'aka Jezebel.

⁸ Ulo nile nke Ehab gāla kwa n'iyi: M'gēbipu kwa n'aru Ehab nwa-nwoke ọ bula, na onye ebochiri ebochi na onye arapuru arapu n'Israel.

⁹ M'gēme kwa ulo Ehab ka ọ di ka ulo Jeroboam nwa Nebat, ka ọ di kwa ka ulo Beasha nwa Ahaija.

¹⁰ Nkita gēri kwa Jezebel n'òkè-ala-ubi Jezreel, ọ dighi kwa onye nēli ya. O we meghe uzọ ịalaga.

¹¹ Jehu we pukute ndi-orù onye-nwe-ya: otù onye we si ya, Ùdo di kwa? gini mere onye a nke nāwi ara biakutere gi? Ọ si ha, Unu onwe-unu amawo nwoke ahu na nkpari-uka-ya.

¹² Ha si, Ọ bu okwu-ugha; biko, gosi ayi. Ọ si, Otú a na otú a ka ọ gwaram, si, Otú a ka Jehova siri, Etewom i manu ibu eze Israel.

¹³ Ha we me ngwa, chiri, nwoke ọ bula uwe-ya, do ya n'okpuru ya n'elu ihe-nrigo, fùà opì-ike, si, Jihù bu eze.

¹⁴ Jihu nwa Jehoshafat nwa Nimshi we kekọta madu imegide Joram. (Ma Joram nēche Remot-gilead, ya onwe-ya na Israel nile, n'ih Hazael, bú eze Siria:

¹⁵ ma Jehoram, bú eze, laghachiri ka agwọ ya nime Jezreel na ntịbu nke ndi Siria tịburu ya, m̀be o nēbuso Hazael, bú eze Siria, agha.) Jihu we si, Ọ buru na nka bu uche-unu, ka onye-nbapu ghara isi n'obodo a pua ije igosi ya nime Jezreel.

¹⁶ Jihu we nọdu n'ubọ-ala, jerue Jezreel; n'ih na Joram nēdina n'ebe ahu. Ma Ehazaia, bú eze Juda, ridatara ihu Joram.

¹⁷ Ma onye-nche nēguzo n'elu ulo-elu na Jezreel, ọ hu ìgwè ndi Jihu m̀be ọ nābia, ọ si,

Ìgwè madu ka m'nāhu. Jehoram we si, Were onye-inyinya, ziga izute ha, ya si kwa, Ùdo di kwa?

18 Onye-nnọkwasi-inyinya we je izute ya, si, Otú a ka eze siri. Ùdo di kwa? Jihu we si, Gini ka gi na udo nwekọrọ? chigharia ga n'azum. Onye-nche ahu we gosi, si, Onye-ozí-ayi biakutere ha, ma ọ lataghi.

19 O we zipu onye-nnọkwasi-inyinya nke-abua, ọ biakute ha, si, Otú a ka eze siri, Ùdo di kwa? Jihu we si, Gini ka gi na udo nwekọrọ? chigharia ga n'azum.

20 Onye-nche we gosi, si, Ọ biaruru ha aru, ma ọ latagh: ma odudu-inyinya di ka odudu-inyinya Jihu nwa Nimshi; n'ihí na o nēdu inyinya dika onye nāwí ara.

21 Jehoram we si, Jikwa uḅọ-ala. Ha we jikwa uḅọ-ala-ya. Jehoram, bú eze Israel, na Ehazaia, bú eze Juda, we pua, nwoke ọ bula n'uḅọ-ala-ya, ha we pua izute Jihu, we huta ya n'òkè-ala-ubi Nebot, bú onye Jezreel.

22 O rue, mḅe Jehoram huru Jihu, na ọ siri, Ùdo di kwa, Jihu? Ọ si, Gini bu udo ahu, na mḅe ikwa-iko Jezebel, bú nne-gi, na mḅasi-ya nādi ọtutu?

23 Jehoram we chigharia aka-ya abua, ɓalaga, si Ehazaia, Aghughọ dī, Ehazaia.

24 Jihu we dọtia uta-ya ka aka-ya ra, ɓata Jehoram n'aɓata ogwe-aka-ya abua, àkú we si n'obi-ya puta, o we ruru ala n'uḅọ-ala-ya.

25 Jihu we si Bidka, bú onye-isi-agma-ya, Bulie ya, tubà n'òkè ubi Nebot, bú onye Jezreel: n'ihí na cheta na mu na gi nānọkwasi n'elu inyinya, ayi abua, nēso Ehab, bú nna-ya, mḅe Jehova boro ya ibu a;

26 N'ezie ahuwom ọbara Nebot na ọbara umu-ya ndikom n'abali hnyahuru, ọ bu ihe si n'ọnu Jehova puta; M'gākwughachi kwa gi n'òkè-ala-ubi nka, ọ bu ihe si n'ọnu Jehova puta. Ma uḅu a bulie ya, tubà ya n'òkè-ala-ubi ahu, dika okwu Jehova si dī.

27 Ma Ehazaia, bú eze Juda, huru ya, ɓalaga n'uzọ ulo ubi aɓara ogige. Jihu we chuso ya, si, Tīḅu-kwa-nu ya n'uḅọ-ala-ya. Ha we tīḅue ya na nrigu Gua, nke di nso Ibleam. O we ɓalaga na Megido, nwua n'ebe ahu.

28 Ndi-orù-ya we me ka uḅọ-ala-ya būru ya jerue Jerusalem, ha we līe ya n'ílì-ya, n'ebe eliri nna-ya-hà, n'obodo Devid.

29 Ma n'arọ nke-iri-na-otù nke Joram nwa Ehab ka Ehazaia malitere ibu eze Juda.

30 Jihu we biarue Jezreel, Jezebel we nu ya; ọ we de ihe-ichọ-nma n'anya-ya abua, me ka isi-ya di nma, lepu anya na window.

31 Mḅe Jihu bara n'ọnu-uzọ-ama, nwayi ahu siri, Ùdo di kwa, Zimri, oḅu onye-nwe-ya?

32 Jihu we welie iru-ya le anya na window, si, Ònye diyerem? ònye? Onozi abua ma-ọbu atọ we leputa anya n'ebe ọ nọ.

33 Ọ si, Tudanu ya. Ha we tuda ya: ufọdu nime ọbara-ya we fesa na mḅidi, na n'inyinya-ya: ọ we zọkwasi ya ukwu.

34 Ọ bata, rie ihe ñu kwa ihe-ọñuñu, si, Biko, Lenu nwayi a aburu ọnu anya nke-ọma, līe ya: n'ihí na nwa-nwayi eze ka ọ bu.

35 Ha we je ilì ya: ma ha achọtaghi ihe ọ bula dī n'aru-ya ma-ọbughi okpokoro-isi-ya, na ukwu-ya abua, na ọbu-aka-ya abua.

36 Ha we biaghachi, gosi ya. Ọ si, Okwu Jehova ka ọ bu, nke O kwuru n'aka orù-Ya, bú Elaija onye Tisbe, si, N'òkè-ala-ubi Jezreel ka nkita gēri anu-arú Jezebel:

37 ozu Jezebel gādi kwa ka ñsì-anu n'elu ubi n'òkè-ala-ubi Jezreel; ha ewe ghara isi, Nka bu Jezebel.

Ma Ehab nwere ọgu umu-ndikom atọ na iri nime Sameria. Jihu we de akwukwọ ziga na Sameria, zigara ndi-isi Jezreel, bú ndi-okenye, ziga-kwa-ra ndi nāzù umu Ehab, si,

² Ma ụbụ a, m̀be akwukwọ a bara n'aka-unu, ebe umu onye-nwe-unu nọ n'etiti unu, ebe ụbọ-ala na inyinya di kwa n'etiti unu, na obodo ewusiri ike, na ihe-agha;

³ Ieputanu onye ahu nke kachasi nma, nke zi-kwa-ra ezi karisia, nime umu-ndikom onye-nwe-unu, donu ya n'elu oche-eze nna-ya, buere ulo onye-nwe-unu agha.

⁴ Ha we tua egwu nke-uku ri nne, si, Le, eze abua eguzoghi n'iru ya: àyi onwe-ayi gēsì kwa aña guzo?

⁵ Onye nke bu onye-isi ulo, na onye nke bu onye-isi obodo, na ndi-okenye, na ndi nāzù umu eze, we zigara Jihu ozi, si, Ndi-orù-gi ka ayi bu, ayi gēme kwa ihe nile i si ayi me; ayi agaghi-eme nwoke ọ bula eze: gi me ihe di nma n'anya-gi.

⁶ O we degara ha akwukwọ nke ụbò abua, si, Ọ buru na mu ka unu diri, ọ buru kwa na olum ka unu onwe-unu nēge nti, chirinu isi ndikom ahu, bú umu onye-nwe-unu, biakutem dika m̀be a echi rue Jezreel. Ma umu eze, bú ọgu ndikom atọ na iri, nọ n'aka ndi uku obodo ahu, ndi nāzùlite ha.

⁷ O rue, m̀be akwukwọ ahu bara ha n'aka, na ha chiri umu eze, ̀bue ha, bú ọgu ndikom atọ na iri, tiye isi-ha nime nkata, zigara ya rue Jezreel.

⁸ Onye-ozi we bia, gosi ya, si, Ha ebubatawo isi umu eze. Ọ si, Tukọbanu ha n'obo abua n'oghere ọnu-uzọ-ama rue ututu.

⁹ O rue, n'ututu, na ọ puru, guzo, si ndi Israel nile, Ndi ezi omume ka unu bu: le, mu onwem kekọtara madu imegide onye-nwem, ̀bue ya: ma ònye tiḅuru ndia nile?

¹⁰ Maranu ụbụ a na ọ dighi okwu ọ bula gāda n'ala nime okwu Jehova, nke Jehova kwuru bayere ulo Ehab: n'ihì na Jehova emewo ihe O kwuru n'aka orù-Ya, bú Elaija.

¹¹ Jihu we tiḅue ndi nile fọduru ulo Ehab nime Jezreel, na ndi uku ya nile, na ndi ọ mara nke-oma, na ndi-nchu-àjà-ya, rue m̀be ọ dighi onye fọduru ọ rapuru ya.

¹² O bilie, bia, jerue Sameria. M̀be ya onwe-ya ruru ulo-nlibe-anu nke ndi-ọzùzù-aturu n'uzọ,

¹³ Jihu hutara umu-nne Ehazaia, bú eze Juda, ọ si, Òle ndi ka unu bu? Ha si, Umu-nne Ehazaia ka ayi bu: ayi nārìda kwa iju ajuju bayere udo umu eze na umu eze-nwayi.

¹⁴ Ọ si, Jidenu ha na ndu. Ha we jide ha na ndu, ̀bue ha n'olùlù ulo-nlibe-anu, bú ọgu ndikom abua na abua; o kweghi kwa ka nwoke ọ bula fọdu nime ha.

¹⁵ O si n'ebe ahu je, we huta Jehonadab nwa Rikab, ka ọ nābia izute ya: ọ gọzie ya, si ya, Obi-gi, ò ziri ezi, dika obim di n'ebe obi-gi di? Jehonadab we si, Otú a ka ọ di. Ọ buru na ọ di otú a, nyem aka-gi. O we nye ya aka-ya; o we me ka ọ rigo n'ụbọ-ala-ya.

¹⁶ Ọ si, Jesom, le ekworo m'nēkworo Jehova. Ha we me ka ọ ga ije n'ụbọ-ala-ya.

¹⁷ Ọ biarue Sameria, tiḅue ndi nile fọduru Ehab nime Sameria, rue m̀be o kpochapuru ya, dika okwu Jehova si di, nke Ọ gwara Elaija.

¹⁸ Jihu we chikọta ndi Israel nile, si ha, Ehab fère Beal òfùfè nke-ntà; Jihu gēfè ya òfùfè rinne.

¹⁹ Ma ụbụ a, kpọnu ndi-amuma nile nke Beal, na ndi nile nēfè ya, na ndi-nchu-àjà-ya nile, ka ha biakutem; ka aghara ile anya nwoke ọ bula ma ahughi ya: n'ihì na enwerem àjà uku ichuru Beal; onye ọ bula elere anya ya ma ahughi ya, ọ gaghi-adi ndu. Ma Jihu mere ya n'aghughọ, ka o we me ka ndi nēfè Beal la n'iyì.

²⁰ Jihu we si, Donu ubọchi nḅochi nsọ nye Beal. Ha we kpọsa ya.

²¹ Jihu we ziga ozi n'Israel nile: ndi nile nēfè Beal we bia, ọ dighi kwa nwoke ọ bula fọduru nke nābiaghi. Ha we ba n'ulo Beal; ulo Beal we juputa na madu site n'otù ọnu-uzọ rue

onu-uzọ ọzọ.

22 Ọ si onye ahu nke bu onye-isi ulo anēdebe uwe, Chiputara ndi nile nēfè Beal uwe. O we chiputara ha uwe.

23 Jihu we ba, ya na Jehonadab nwa Rikab, n'ulo Beal; ọ si ndi nēfè Beal, Chosieniu ike, hu, ka otù nime ndi nēfè Jehova ghara idi n'ebe a n'etiti unu, kama ndi nēfè Beal, nání ha.

24 Ha we ba ime àjà na àjà-nsure-ọku. Ma Jihu doro nye onwe-ya ọgu ndikom anọ n'èzí, si, Nwoke ahu nke kwere ka otù onye wepuga onwe-ya nime ndikom ahu ndi mu onwem nēme ka ha ba n'aka-unu, ndu-ya gālara ndu-ya.

25 O rue, m̀be o surebiri àjà-nsure-ọku, na Jihu siri ndi-ọ̀ba-ọsọ, si kwa ndi-isi-agma, Banu, tiḅue ha; ekwela nwoke ọ bula pua. Ha we were ọnu mma-agma tiḅue ha; ndi-ọ̀ba-ọsọ na ndi-isi-agma tupuru ha n'èzí, jerue obodo ulo Beal.

26 Ha we buputa ogidi nke ulo Beal, sure ha ọku.

27 Ha kwatu-kwa-ra ogidi Beal, kwatu kwa Beal, me ka ọ buru olùlù-ọkwu, rue ta.

28 Jihu we kpochapu Beal n'Israel.

29 Nání nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat, nke o jiri me ka Israel mehie, Jihu ewezugaghi onwe-ya n'iso ha, bú umu-ehi ọla-edo ahu nke di na Bet-el, na nke di na Dan.

30 Jehova we si Jihu, N'ihí na i mewo nke-oma n'ime ihe ziri ezi n'anyam, i we me ulo Ehab dika ihe nile si di nke di n'obim, umu-gi ndikom nke umu-umu nke-anọ gānọkwasiri gi n'oché-eze Israel.

31 Ma Jihu elezighi anya ijeghari n'iwu Jehova, bú Chineke Israel, n'obi-ya nile: o wezugaghi onwe-ya pua na nmehie nile nke Jeroboam, nke o jiri me ka Israel mehie.

32 Na m̀be ahu ka Jehova malitere ibipu ufodu n'Israel: Hazael we tiḅue ha n'ókè ala nile nke Israel;

33 site na Jodan n'owuwa-anyanwu, ala nile nke Gilead, ndi Gad, na ndi Reuben, na ndi Manase, site n'Aroea, nke di n'akuku ndagwurugwu Anon, bú Gilead na Beshan.

34 Ma okwu Jihu nile nke fóduru, na ihe nile o mere, na idi-ike-ya nile, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Israel?

35 Jihu we so nna-ya-hà dina n'ọnwu: ha we lịe ya na Sameria. Jehoahaz nwa-ya we buru eze n'ọnọdu ya.

36 Ma ubochi Jihu bu eze Israel nime Sameria di orú aro na asatọ.

ISI 11

M̀be Atalaia, bú nne Ehazaia, huru na nwa-ya nwoke anwuwo, o bilie, me ka nkpuru nile ndi nwe ala-eze la n'iyi.

2 Ma Jehosheba, nwa-nwayi eze, bú Joram, nwa-nne-nwayi Ehazaia, were Joash nwa-nwoke Ehazaia, zupu ya n'etiti umu-ndikom eze ndi anēme ka ha nwua, o were ya na nwayi nēnye ya ara, tiye ha n'ime-ulo nke ihe-ndina; ha we zopu ya n'iru Atalaia, ewe ghara ime ka ọ nwua.

3 O we nọ n'aka-ya n'ulo Jehova nēzo onwe-ya aro isi: Atalaia we buru eze ala ahu.

4 Ma n'arọ nke-asa Jehoiada zigara chita ndi-isi usu nile nke ọgu ndikom ise, ndi diri ndi-Karait, na ndi diri ndi-ọ̀ba-ọsọ, o me ka ha bakute ya n'ulo Jehova; ya na ha we ọa ndu, o me ka ha nua iyi n'ulo Jehova, o me kwa ka ha hu nwa eze.

5 O we nye ha iwu, si, Nka bu ihe unu gēme: otù uzọ n'uzọ atọ nime unu, bú ndi nābà nime n'ubochi-izu-ike, ganēdebe kwa ihe-ndebe ulo eze;

6 otù uzọ n'uzọ atọ gādi kwa n'ọnu-uzọ-ama Sua; otù uzọ n'uzọ atọ gādi kwa n'ọnu-uzọ-

ama n'azu ndi-ọ̀ba-ọ̀sọ: unu gēdebe kwa ihe-ndebe nke ulo a, buru ihe-n̄ochi.

⁷ Ma usu abua ahu nime unu, bú ndi nile nāpu apu n'ubochi-izu-ike, ha gēdebe kwa ihe-ndebe ulo Jehova buruburu eze.

⁸ Unu gānọ kwa eze buruburu, nwoke ọ bula na ihe-agha-ya n'aka-ya; ma onye nābata nime akuku-unu, ka eme ka ọ nwua: unu nọye-kwa-ra eze m̄be ọ nāpu n'èzí, na m̄be ọ nābà nime.

⁹ Ndi-isi usu ọgu ndikom ise we me dika ihe nile si di nke Jehoiada, bú onye-nchu-àjà, nyere n'iwu: ha we chiri, nwoke ọ bula ndikom-ya, bú ndi nābà nime n'ubochi-izu-ike, ha na ndi nāpu apu n'ubochi-izu-ike, ha we biakute Jehoiada, bú onye-nchu-àjà.

¹⁰ Onye-nchu-àjà we nye ndi-isi usu ọgu ndikom ise ube na ọta nke eze, bú Devid, nwereri, nke di n'ulo Jehova.

¹¹ Ndi-ọ̀ba-ọ̀sọ we guzo, nwoke ọ bula na ihe-agha-ya n'aka-ya, site n'akuku aka-nri ulo rue akuku aka-ekpe ulo ahu, n'akuku ebe-ichu-àjà na n'akuku ulo, n'akuku eze buruburu.

¹² O we me ka nwa eze puta, o kpube ya okpu-eze, nye ya ihe-àmà; ha we me ya eze, te ya manu, kua aka-ha, si, Ka eze di ndu.

¹³ Atalaia we nu olu ndi-ọ̀ba-ọ̀sọ na nke ndi Juda, o we biakute ndi ahu n'ulo Jehova:

¹⁴ ọ hu, ma, le, eze nēguzo n'akuku ogidi, dika ikpé si di, ndi-isi na opì-ha di kwa n'akuku eze; ndi nile nke ala ahu n̄uri-kwa-ra ọnu, fùà opì. Atalaia we dọwa uwe-ya nile, kpọ, si, Nkekọta imegide eze, nkekọta imegide eze.

¹⁵ Jehoiada, bú onye-nchu-àjà, we nye ndi-isi usu nile nke ọgu ndikom ise iwu, bú ndi-nlekọta usu-ndi-agha, si ha, Menu ka ọ pua ba n'etiti akuku; ma onye nābiaso ya n'azu, werenu mma-agha me ka ọ nwua: n'ihì na onye-nchu-àjà siri, Ka aghara ime ka ọ nwua n'ulo Jehova.

¹⁶ Ha we doro ya onwe-ha n'akuku abua; o we si uzọ nbata inyinya ba n'ulo eze: ewe me ka ọ nwua n'ebe ahu.

¹⁷ Jehoiada we me ọ̀bụ̀ba-ndu nke di n'etiti Jehova na eze na ndi Juda, na ha gābu ndi Jehova nwere; na n'etiti eze na ndi Juda.

¹⁸ Ndi nile nke ala ahu we ba n'ulo Beal, kwatue ya; ebe-ichu-àjà-ya nile na onyinyo-ya nile, ha tupiara ha nke-oma, ha ọu-kwa-ra Matan, bú onye-nchu-àjà Beal, n'iru ebe-ichu-àjà ahu. Onye-nchu-àjà we do ndi-nkekọta ilekọta ulo Jehova.

¹⁹ Ọ we chiri ndi-isi usu ọgu ndikom ise, na ndi-Karait, na ndi-ọ̀ba-ọ̀sọ, na ndi nile nke ala ahu; ha we me ka eze si n'ulo Jehova rida, ha we si uzọ ọnu-uzọ-ama ndi-ọ̀ba-ọ̀sọ ba n'ulo eze. O we nọkwasi n'oche ndi-eze.

²⁰ Ndi nile nke ala ahu we n̄uria ọnu, obodo ahu di-kwa-ra jū: ha we were mma-agha me ka Atalaia nwua n'ulo eze.

²¹ Jehoash ọara arọ asa m̄be ọ malitere ibu eze.

ISI 12

N'arọ nke-asa nke Jihu ka Jehoash malitere ibu eze; o we buru eze ọgu arọ abua na Jerusalem: aha nne-ya bu Zibia nke Bia-sheba.

² Jehoash we me ihe ziri ezi n'anya Jehova ubochi-ya nile nke Jehoiada, bú onye-nchu-àjà, zírì ya ihe.

³ Nání na ewezugaghi ebe di elu: ndi Juda nọ nāchu àjà, nēsùre kwa ihe-nsure-ọku nēsì isì utọ n'ebe di elu nile.

⁴ Jehoash we si ndi-nchu-àjà, Ego nile nke ihe nsọ nile nke anēwebata n'ulo Jehova, bú

ego onye nāgabiga n'ebe ndi agukọtara agukọta nọ, nwoke ọ bula ego madu nile nke ọrùrù-ọnu-ya, na ego nile nke ọ batara n'obi nwoke ọ bula iwebata n'ulo Jehova,

⁵ ka ndi-nchu-àjà were ya n'onwe-ha, nwoke ọ bula site n'aka onye ọ mara: ha onwe-ha gême ka ebe etipúru etipú nke ulo ahu di ike, ebe ọ bula agāchọta ebe etipúru etipú.

⁶ O rue, n'arọ nke-orú-na-atọ nke eze, bú Jehoash, na ndi-nchu-àjà emeghi ka ebe etipúru etipú nke ulo ahu di ike.

⁷ Eze, bú Jehoash, we kpọ Jehoiada, bú onye-nchu-àjà, kpọ kwa ndi-nchu-àjà ọzọ, si ha, Gini mere unu emeghi ka ebe etipúru etipú nke ulo ahu di ike? ma uḅu a unu anarala ego n'aka ndi unu mara, kama nyenu ya ime ka ebe etipúru etipú nke ulo ahu di ike.

⁸ Ndi-nchu-àjà we kwere ka ha ghara inara ego n'aka ndi Juda, ka ha ghara kwa ime ka ebe etipúru etipú nke ulo ahu di ike.

⁹ Jehoiada, bú onye-nchu-àjà, we were otù iḅe, rapúe oghere n'okwu-ya, dọba ya n'akuku ebe-ichu-àjà, n'aka-nri nke ebe madu nābà n'ulo Jehova: ndi-nchu-àjà ndi nēche nbata-uzọ we tiye n'ebe ahu ego nile anēwebata n'ulo Jehova.

¹⁰ O rue, mḅe ha huru na ego ahu riri nne n'iḅe ahu, na ode-akwukwọ eze na onye-isi-nchu-àjà rigoro, ke ego ahu n'ihe, gu kwa ya, bú nke achọtara n'ulo Jehova.

¹¹ Ha we nye ego ahu nke atùrù atù n'aka ndi nēje ozi ahu, bú ndi nēlekọta ulo Jehova: ha we weputa ya nye ndi-ọkà n'osisi, nye kwa ndi nēwu ulo, bú ndi nālu ọlu n'ulo Jehova,

¹² nye kwa ndi nēdo nkume, nye kwa ndi nāwa nkume, na iji zuta osisi na nkume awara awa ime ka ebe etipúru etipú nke ulo Jehova di ike, na ikwu ugwo ihe nile nāputara ulo ahu ime ka ọ di ike.

¹³ Otú ọ di, emeghi iko ọla-ọcha, na ihe-ikpakepu-ọku, na ọkwa-nwusa, na opì, ihe ọla-edo ọ bula, ma-ọbu ihe ọla-ọcha, nye ulo Jehova, site n'ego nke anēwebata n'ulo Jehova:

¹⁴ n'ihi na ọ bu ndi nēje ozi ahu ka ha nyere ya, were kwa ya me ka ulo Jehova di ike.

¹⁵ Ha na ndikom ahu, ndi ha nēnye ego n'aka-ha inye ndi n'eje ozi ahu, agughi ego ahu: n'ihi na ọ bu n'ikwesi-ntukwasi-obí ka ndi ahu nēme ihe.

¹⁶ Adighi-ewebata ego àjà-ikpe-omuma na ego àjà-nmehie n'ulo Jehova: ọ bu ndi-nchu-àjà nwe ya.

¹⁷ Mḅe ahu Hazael, bú eze Siria, rigoro, buso Gat agha, were ya: Hazael we che iru-ya imegide Jerusalem.

¹⁸ Jehoash, bú eze Juda, we chiri ihe nsọ nile nke Jehoshafat, na Jehoram, na Ehazaia, nna-ya-hà, bú ndi-eze Juda, doro nsọ, na ihe nsọ ya nile, na ọla-edo nile anāchọta n'ākù nile nke ulo Jehova, na nke ulo eze, zigara Hazael, bú eze Siria: o we si na Jerusalem rigo.

¹⁹ Ma okwu Joash nile nke fọduru, na ihe nile o mere, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Juda?

²⁰ Ndi-orù-ya we bilie, kekọta nkekọta-madu imegide ya, tiḅue Joash n'ulo Milo, n'uzọ nke nāridaru Sila.

²¹ N'ihi na Jozaka nwa Shimeat, na Jehozabad nwa Shomea, bú ndi-orù-ya, tiḅuru ya, o we nwua; ha we lie ya n'ebe eliri nna-ya-hà n'obodo Devid: Amazaia nwa-ya we buru eze n'ọnọdu ya.

N'arọ nke-orú-na-atọ nke Jọash nwa Ehazaia, bú eze Juda, ka Jehoahaz nwa Jihu malitere ibu eze Israel nime Sameria arọ iri na asa.

² O me ihe jorọ njo n'anya Jehova, jeso nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat, nke o jiri me ka Israel mehie; o sighi nime ya wezuga onwe-ya.

³ Iwe Jehova we di ọkụ megide Israel, O nye ha n'aka Hazael, bú eze Siria, na n'aka Ben-hedad nwa Hazael, ubọchi nile.

⁴ Jehoahaz we chọ ime ka iru Jehova dajua, Jehova we ge ya nti: n'ihì na Ọ huru nmebu Israel, n'ihì na eze Siria meburu ha.

⁵ (Jehova we nye Israel onye-nzọputa, ha we pua n'okpuru aka Siria: umu Israel we biri n'ulo-ikwū-ha, dika na mbe gara aga.

⁶ Otú ọ di, ha esighi na nmehie nile nke ulo Jeroboam wezuga onwe-ha, bú nke o jiri me Israel ka ha mehie, ma Jehoahaz nējeghari nime ya: ọzọ kwa, Ashera guzoro na Sameria.)

⁷ N'ihì na ọ kweghi ka ndi Israel ọ bula ọduru Jehoahaz, ọ bu nání ọgu ndi-inyinya abua na iri, na ubọ-ala iri, na orú nnù ndikom na nnù ise ndi ji ukwu eje; n'ihì na eze Siria mere ka ha la n'iyì, me kwa ha ka ha di ka ájá izokwasi ukwu.

⁸ Ma okwu Jehoahaz nile nke ọduru, na ihe nile o mere, na idi-ike-ya, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ nke ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Israel?

⁹ Jehoahaz we so nna-ya-hà dina n'ọnwu, ha we lie ya na Sameria: Joash nwa-ya we buru eze n'ọndu ya.

¹⁰ N'arọ nke-orú-na-iri-na-asa nke Joash, bú eze Juda, ka Jehoash nwa Jehoahaz malitere ibu eze Israel; nime Sameria arọ iri na isi.

¹¹ O me ihe jorọ njo n'anya Jehova; o sighi na nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat, bú nke o jiri me ka Israel mehie, wezuga onwe-ya: kama o jeghariri nime ya.

¹² Ma okwu Joash nile nke ọduru, na ihe nile o mere, na idi-ike-ya nke o jiri buso Amazaia, bú eze Juda, agha, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Israel?

¹³ Joash we so nna-ya-hà dina n'ọnwu; Jeroboam we nọkwasi n'ochi-eze-ya: ewe lie Joash nime Sameria n'ebe eliri ndi-eze Israel.

¹⁴ Ma Elaisha nària ọria nke ọria-ya ahu nke ọ nwuru nime ya: Joash, bú eze Israel, we ridakuru ya, kwa ákwá n'iru ya, si, Nnam, nnam, ubọ-ala Israel, na ndi-inyinya-ya!

¹⁵ Elaisha we si ya, Chiri uta na àkú: o we chiri uta na àkú n'aka-ya.

¹⁶ Ọ si eze Israel, Tukwasi aka-gi n'uta: o we tukwasi aka-ya. Elaisha we tukwasi aka-ya abua n'aka abua nke eze.

¹⁷ Ọ si, Meghe window n'akuku Iru-anyanwu: o we meghe. Elaisha we si, Ọa: o we ọa. Ọ si, Àkú nzọputa Jehova nwere, bú àkú nzọputa imegide Siria: i gētiḅu kwa Siria n'Efek, rue mbe i gēme ka ha gwusia.

¹⁸ Ọ si, Chiri àkú: o we chiri ha. Ọ si eze Israel, Tida n'ala: o we tie ubọ atọ, guzo.

¹⁹ Onye nke Chineke ahu we wesa ya iwe, si, Asi na i tiri ubọ ise ma-ọbu ubọ isi; mbe ahu i gēti Siria rue mbe i gēme ka ọ gwusia: ma ubu a i gēti Siria nání ubọ atọ.

²⁰ Elaisha we nwua, ha we lie ya. Ma usu ndi nāpunara madu ihe nke ndi Moab batara n'ala mbe arọ ọhu biara.

²¹ O rue, mbe ha nēli otù nwoke, le, ha huru usu ndi nāpunara madu ihe; ha we tubà nwoke ahu n'ìlì Elaisha: nwoke ahu we da, metu ọkpukpu Elaisha aru, we di ndu, bilie guzo n'ukwu-ya abua.

²² Ma Hazael, bú eze Siria, meburu Israel ubochi nile nke Jehoahaz.

²³ Jehova we mere ha amara, nwe obi-ebere n'aru ha, che ha iru, n'ihì ọ̀bùḡa-ndu-Ya nke Ya na Abraham na Aisak na Jakob mere, O kweghi kwa ibibi ha, O sighi kwa n'iru Ya chupu ha rue ụ̀bù a.

²⁴ Hazael, bú eze Siria, we nwua; Ben-hedad nwa-ya we buru eze n'ọ̀nọ̀du ya.

²⁵ Jehoash nwa Jehoahaz we naghachi n'aka Ben-hedad nwa Hazael obodo nile nke ọ̀ nara n'aka Jehoahaz nna-ya n'agha. Ụ̀bò atọ̀ ka Joash tiḡuru ya, we weghachi obodo nile nke Israel.

ISI 14

N'arọ̀ nke-abua nke Joash nwa Joahaz, bú eze Israel, ka Amazaia nwa Joash, bú eze Juda, malitere ibu eze.

² Ọ̀ ̣ara orú arọ̀ na ise ṃbe ọ̀ malitere ibu eze; o we buru eze orú arọ̀ na iteghete na Jerusalem: aha nne-ya bu Jehoadin nke Jerusalem.

³ O me ihe ziri ezi n'anya Jehova, nání na o meghe dika Devid nna-ya; dika ihe nile si di nke Joash nna-ya mere, otú a ka o mere.

⁴ Nání na ewzugaghi ebe di elu: ndi Juda nọ̀ nāchu àjà, nēsure kwa ihe-nsure-ọ̀ku nēsì ísì utọ̀ n'ebe nile di elu.

⁵ O rue, ṃbe ala-eze di ike n'aka-ya, na o tiḡuru ndi-orù-ya ndi tiḡuru eze, bú nna-ya:

⁶ ma o meghe ka umu nke ndi-otiḡu-madu ahu nwua: dika nke edeworo n'akwukwọ̀ iwu Moses si di, nke Jehova nyere n'iwu, si, Agaghi-eme ka ndi bu nna nwua n'ọ̀nọ̀du umu-ha, agaghi-eme kwa ka umu nwua n'ọ̀nọ̀du ndi bu nna-ha; kama onye ọ̀ bula gānwu nime nmehie nke aka ya.

⁷ Ya onwe-ya tiḡuru Edom nime Ndagwurugwu Nnú, orú nnù ndikom na nnù ise, were kwa Sela n'agha, kpọ̀ aha-ya Jokteel, rue ta.

⁸ Ṃbe ahu Amazaia zigara ndi-ozì jekuru Jehoash nwa Jehoahaz nwa Jihu, bú eze Israel, si, Bia, ka ayi lerita onwe-ayi anya n'iru.

⁹ Jehoash, bú eze Israel, we zigara Amazaia, bú eze Juda, ozi, si, Uke nke di na Lebanon zigara osisi cedar nke di na Lebanon ozi, si, Nye nwam nwoke nwa-gi nwayi na nwunye: anu-ọ̀hia nke di na Lebanon we gabiga, zọ̀pia uke ahu.

¹⁰ I tiḡuwo Edom n'ezie, obi-gi we bulie gi elu: ka asọ̀puru gi na nka, nọ̀du kwa n'ulo-gi; ma n'ihì gini ka i nākpali onwe-gi n'ihe ọ̀jọ̀, ka i we da, gi onwe-gi, na Juda soro gi?

¹¹ Ma Amazaia anughe. Jehoash, bú eze Israel, we rigo; ya onwe-ya na Amazaia, bú eze Juda, we lerita onwe-ha anya n'iru na Bet-shemesh, nke Juda nwere.

¹² Ewe tiḡue Juda n'iru Israel; ha we ̣alaga, nwoke ọ̀ bula n'ulo-ikwū-ya.

¹³ Jehoash, bú eze Israel, we jide Amazaia, bú eze Juda, nwa Jehoash nwa Ehazaia, nime Bet-shemesh, we biarue Jerusalem, tiḡue ṃbidi Jerusalem site n'ọ̀nu-uzọ̀-ama Efraim rue ọ̀nu-uzọ̀-ama nke nkuku, nnù cubit.

¹⁴ Ọ̀ chiri ọ̀la-edo na ọ̀la-ọ̀cha nile, na ihe nile ahutara n'ulo Jehova, na n'ākù nile nke ulo eze, na ndi edoro na mbe, o we laghachi na Sameria.

¹⁵ Ma ihe Jehoash nile nke fọ̀duru, nke o mere, na idi-ike-ya, na otú o busoro Amazaia, bú eze Juda, agha èdeghe ihe ahu n'akwukwọ̀ ihe emere n'ubọ̀chi nke ndi-eze Israel?

¹⁶ Jehoash we so nna-ya-hà dina n'ọ̀nwu, elìe ya nime Sameria n'ebe elìri ndi-eze Israel; Jeroboam nwa-ya we buru eze n'ọ̀nọ̀du ya.

¹⁷ Amazaia nwa Joash, bú eze Juda, we di ndu ṃbe ọ̀nwu Jehoash nwa Jehoahaz, bú eze Israel, gasiri, arọ̀ iri na ise.

- ¹⁸ Ma ihe nile nke Amazaia mere nke ƚɔduru, ɛdeghi ihe ahu n'akwukwɔ ihe emere n'ubɔchi nke ndi-eze Juda?
- ¹⁹ Ha we kekɔta nkekɔta-madu megide ya nime Jerusalem; o we ɓalaga na Lekish: ha we ziga ichuso ya rue Lekish, me ka ɔ nwua n'ebe ahu.
- ²⁰ Ha we bute ya n'elu inyinya: ewe l̩e ya nime Jerusalem n'ebe el̩iri nna-ya-hà n'obodo Devid.
- ²¹ Ndi nile nke Juda we were Azaraia, ma onye ahu ɓara arɔ iri na isi, ha we me ya eze n'ɔnɔdu nna-ya Amazaia.
- ²² Ya onwe-ya wuru llat, nyeghachi ya Juda, mɓe eze sorosiri nna-ya-hà dina n'ɔnwu.
- ²³ N'aro nke-iri-na-ise nke Amazaia nwa Joash, bú eze Juda, ka Jeroboam nwa Joash, bú eze Israel, malitere ibu eze na Sameria ɔgu arɔ abua na otù.
- ²⁴ O me ihe jɔrɔ njɔ n'anya Jehova: o sighi na nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe-ya, bú nke o jiri me ka Israel mehie.
- ²⁵ Onye ahu weghachiri ókè-ala Israel site na nbata Hemat rue oké osimiri Araba, dika okwu Jehova, bú Chineke Israel, si di, nke O kwuru site n'aka Jona nwa Amitai, bú onye-amuma, nke sitere na Gat-hefa.
- ²⁶ N'ihì na Jehova huru nweda-n'ala nke Israel, na ɔ di ilu nke-uku: ɔ dighi kwa onye eɓochiri eɓochi ma-ɔdu onye arapuru ƚɔduru, ɔ dighi kwa onye-iye-aka ɔ bula Israel nwere.
- ²⁷ Ma Jehova ekwughi na Ɔ gēhichapu aha Israel n'okpuru elu-igwe: O we si n'aka Jeroboam nwa Joash zɔputa ha.
- ²⁸ Ma okwu Jeroboam nile nke ƚɔduru, na ihe nile o mere, na idi-ike-ya, otú o buru agha, otú o weghachi-kwa-ra Damaskɔs, na Hemat, nke Juda nwere, nye Israel, ɛdeghi ihe ahu n'akwukwɔ ihe emere n'ubɔchi nke ndi-eze Israel?
- ²⁹ Jeroboam we so nna-ya-hà dina n'ɔnwu, bú ndi-eze Israel; Zekaraia nwa-ya we buru eze n'ɔnɔdu ya.

ISI 15

- N'**arɔ nke-orú-na-asa nke Jeroboam, bú eze Israel, ka Azaraia nwa Amazaia, bú eze Juda, malitere ibu eze.
- ² Arɔ iri na isi ka ɔ ɓara mɓe ɔ malitere ibu eze; ɔ buru eze ɔgu arɔ abua iri na abua nime Jerusalem: aha nne-ya bu Jekolaia nke Jerusalem.
- ³ O me ihe ziri ezi n'anya Jehova, dika ihe nile si di nke Amazaia nna-ya mere.
- ⁴ Nání na ewezugaghi ebe di elu: ndi Juda nɔ nāchu àjà nēs̩ure kwa ihe-nsure-ɔku nēs̩ì isì utɔ n'ebe di elu nile.
- ⁵ Jehova we tie eze ahu ihe, o we buru onye-ekpenta rue ubɔchi ɔnwu-ya, we biri n'ulo ewupuru ich̩e. Ma Jotam nwa eze bu onye-isi ulo-ya, nēkpe ndi ala ahu ikpe.
- ⁶ Ma okwu Azaraia nile nke ƚɔduru, na ihe nile o mere, ɛdeghi ihe ahu n'akwukwɔ ihe emere n'ubɔchi nke ndi-eze Juda?
- ⁷ Azaraia we so nna-ya-ha dina n'ɔnwu; ha we l̩e ya n'ebe el̩iri nna-ya-hà n'obodo Devid: Jotam nwa-ya we buru eze n'ɔnɔdu ya.
- ⁸ N'arɔ nke-orú-na-iri-na-asatɔ nke Azaraia, bú eze Juda, ka Zekaraia nwa Jeroboam malitere ibu eze Israel nime Sameria ɔnwa isi.
- ⁹ O me ihe jɔrɔ njɔ n'anya Jehova dika nna-ya-hà mere: o sighi na nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe-ya, bú nke o jiri me ka Israel mehie.

- ¹⁰ Shalum nwa Jedesh we kekọta madu imegide ya, tiḅue ya n'iru ndi Israel, me ka ọ nwua, we buru eze n'ọnọdu ya.
- ¹¹ Ma ihe Zekaraia mere nke fọduru, le, edewo ha n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Israel.
- ¹² Nka bu okwu Jehova, nke Ọ gwara Jihu, si, Umu-gi ndikom nke umu-umu nke-anọ gānọkwasiri gi n'ọche-eze Israel. O we di otú a.
- ¹³ Shalum nwa Jebesh malitere ibu eze n'arọ nke-orú-na-iri-na-iteghete nke Uzaia, bú eze Juda; o we buru eze ogologo otù ọnwá nime Sameria.
- ¹⁴ Menahem nwa Gadi we si na Tiaza rigo, biarue Sameria, tiḅue Shalum nwa Jebesh nime Sameria, me ka ọ nwua, we buru eze n'ọnọdu ya.
- ¹⁵ Ma ihe nile Shalum mere nke fọduru, na nkekọta-ya nke ọ kekọtara madu imegide eze, le, edewo ha n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Israel.
- ¹⁶ Mḅe ahu Menahem tiḅuru Tifsa na ndi nile nọ nime ya, na ókè-ala-ya nile, site na Tiaza: n'ihí na ha emegheghi ya uzọ, n'ihí ya ka o tiḅuru ya; ndinyom-ya nile ndi di ime, ọ ḅawara ha afọ.
- ¹⁷ N'arọ nke-orú-na-iri-na-iteghete nke Azaraia, bú eze Juda, ka Menahem nwa Gadi malitere ibu eze Israel arọ iri nime Sameria.
- ¹⁸ O me ihe jọrọ nọ n'anya Jehova: o sighi na nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe-ya ubọchi-ya nile, bú nmehie o jiri me ka Israel mehie.
- ¹⁹ Pul, bú eze Asiria, we bia imegide ala ahu; Menahem we nye Pul nnù talent ọla-ọcha abua na ọgu iri, ka aka-ya we diyere ya ime ka ala-eze di ike n'aka-ya.
- ²⁰ Menahem we naputa ego ahu n'aka Israel, bú n'aka ndi-dike n'àkù, inye eze Asiria, ọgu shekel ọla-ọcha abua na iri diri otù nwoke. Eze Asiria we laghachi, o guzoghi kwa n'ebe ahu n'ala ahu.
- ²¹ Ma okwu Menahem nile nke fọduru, na ihe nile o mere, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Israel?
- ²² Menahem we so nna-ya-hà dina n'ọnwu; Pekahaia nwa-ya we buru eze n'ọnọdu ya.
- ²³ N'arọ nke-ọgu-abua-na-iri nke Azaraia, bú eze Juda, ka Pekahaia nwa Menahem malitere ibu eze Israel nime Sameria arọ abua.
- ²⁴ O wee me ihe jọrọ nọ n'anya Jehova; o sighi na nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe-ya, bú nke o jiri me ka Israel mehie.
- ²⁵ Peka nwa Remalaia, bú onye-isi-agma-ya, we kekọta madu imegide ya, tiḅue ya nime Sameria, n'ulo-elu nke ulo eze, ya na Agob na Arie; ọgu ndikom abua na iri nke umu ndi Gilead nọye-kwa-ra ya: o we me ka ọ nwua, we buru eze n'ọnọdu ya.
- ²⁶ Ma okwu Pekahaia nile nke fọduru, na ihe nile o mere, le, edewo ha n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Israel.
- ²⁷ N'arọ nke-ọgu-abua-na-iri-na-abua nke Azaraia, bú eze Juda, ka Peka nwa Remalaia malitere ibu eze Israel nime Sameria orú arọ.
- ²⁸ O me ihe jọrọ nọ n'anya Jehova: o sighi na nmehie nile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe-ya, bú nke o jiri me ka Israel mehie.
- ²⁹ N'ubọchi Peka, bú eze Israel, ka Tiglat-pilesa, bú eze Asiria, biara, were Ijon, na Ebel-bet-meaka, na Janoa, na Kedesh, na Hezoa, na Gilead, na Galili, bú ala nile nke Naftali; o we me ka ha je biri n'Asiria.
- ³⁰ Hoshea nwa Ila we kekọta nkekọta-madu megide Peka nwa Remalaia, tiḅue ya, me ka ọ nwua, we buru eze n'ọnọdu ya, n'arọ nke-orú nke Jotam nwa Uzaia.
- ³¹ Ma okwu Peka nile nke fọduru, na ihe nile o mere, le, edewo ha n'akwukwọ, ihe emere

n'ubochi nke ndi-eze Israel.

³² N'arọ nke-abua nke Peka nwa Remalaia, bú eze Israel, ka Jotam nwa Uzaia, bú eze Juda, malitere ibu eze.

³³ Orú arọ na ise ka ọ ịara mịe ọ malitere ibu eze; o we buru eze arọ iri na isi nime Jerusalem: aha nne-ya bu Jerusha nwa-nwayi Zedok.

³⁴ O me ihe ziri ezi n'anya Jehova: dika ihe nile si di nke Uzaia nna-ya mere, otú a ka o mere.

³⁵ Nání na ewezugaghi ebe di elu: ndi Juda nọ nāchu àjà nēsure kwa ihe-nsure-ọku nēsì ísì uto n'ebe di elu nile. Onye ahu wuru ọnu-uzọ-ama ulo Jehova nke di n'elu.

³⁶ Ma okwu Jotam nile nke ịduru, na ihe nile o mere, ịdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Juda?

³⁷ Na mịe ahu ka Jehova malitere izite Rezin, bú eze Siria, na Peka nwa Remalaia, imegide Juda.

³⁸ Jotam we so nna-ya-hà dina n'ọnwu, elie ya n'ebe eliri nna-ya-hà, n'obodo Devid nna-ya: Ehaz nwa-ya we buru eze n'ọndu ya.

ISI 16

N'arọ nke-iri-na-asa nke Peka nwa Remalaia ka Ehaz nwa Jotam, bú eze Juda, malitere ibu eze.

² Orú arọ ka Ehaz ịara mịe ọ malitere ibu eze; o we buru eze arọ iri na isi nime Jerusalem: ma o meghi ihe ziri ezi n'anya Jehova, bú Chineke-ya, dika Devid nna-ya.

³ Ma o jere ije n'uzọ ndi-eze Israel. Ọzọ kwa, o mere ka nwa-ya nwoke gabiga nime ọku, dika ihe-árú nile nke mba ọzọ si di, bú ndi Jehova napuru ala-ha n'iru umu Israel.

⁴ Ọ chua àjà, sure kwa ihe-nsure-ọku nēsì ísì uto n'ebe nile di elu, na n'elu ugwu ntà nile, na n'okpuru osisi ndu ọ bula.

⁵ Mịe ahu Rezin, bú eze Siria, na Peka nwa Remalaia, bú eze Israel, rigoruru Jerusalem ibu agha: ha we nọchigide Ehaz n'agha, ma ha apughi ibu agha.

⁶ Na mịe ahu ka Rezin, bú eze Siria, weghachiri llat nye Siria, chupu ndi-Ju n'llot: ndi Siria we ba n'llat, biri n'ebe ahu, rue ta.

⁷ Ehaz we zigara Tiglat-pilesa, bú eze Asiria, ndi-ozì, si, Orù-gi na nwa-gi ka m'bu: rigota, zọputam n'aka eze Siria na n'aka eze Israel, ndi nēbili imegidem.

⁸ Ehaz we chiri ọla-ọcha na ọla-edo anāchọta n'ulo Jehova, na n'ākù nile nke ulo eze, zigara eze Asiria ka ọ buru ihe-iri-ngo.

⁹ Eze Asiria we ge ya nti: eze Asiria we rigorue Damaskọs, were ya, me ka ndi-ya je biri na Kia, o me-kwa-ra ka Rezin nwua.

¹⁰ Eze, bú Ehaz, we je izute Tiglat-pilesa, bú eze Asiria, na Damaskọs, we hu ebe-ichu-àjà nke di na Damaskọs: eze, bú Ehaz, we zigara Uraija, bú onye-nchu-àjà, oyiye ebe-ichu-àjà ahu, na ihe-atù-ya, dika ọlu nile aluru ya si di.

¹¹ Uraija, bú onye-nchu-àjà, we wue ebe-ichu-àjà ahu: dika ihe nile si di nke eze, bú Ehaz, siri na Damaskọs zite, otú a ka Uraija, bú onye-nchu-àjà, mere, rue mịe eze, bú Ehaz, siri na Damaskọs bia.

¹² Eze we si na Damaskọs bia, eze we hu ebe-ichu-àjà ahu: eze we biarue ebe-ichu-àjà ahu nso, sure àjà-nsure-ọku n'elu ya.

¹³ Ọ we sure àjà-nsure-ọku-ya ibu ihe-nsure-ọku nēsì ísì uto, sure kwa onyinye-inata-iru-oma-ya, wusi kwa àjà-ihe-ọnuu-ya, wusa kwa ọbara àjà-udo-ya nile, n'elu ebe-ichu-àjà

ahu.

¹⁴ Ma ebe-ichu-àjà ọla ahu, nke di n'iru Jehova, o si n'iru ulo ahu, si n'etiti ebe-ichu-àjà-ya na ulo Jehova, bute ya nso, tiye ya n'akuku Ugwu ebe-ichu-àjà-ya.

¹⁵ Eze, bú Ehaz, we nye Uraija, bú onye-nchu-àjà, iwu, si, N'elu ebe-ichu-àjà uku ahu ka i gèsure àjà-nsure-ọku ututu ibu ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ, na onyinye-inata-iru-oma nke anyasi, na àjà-nsure-ọku nke eze, na onyinye-inata-iru-oma-ya, ha na àjà-nsure-ọku nke ndi nile nke ala nka, na onyinye-inata-iru-oma-ha, na àjà-ihe-ọnuu nile ha; ọbara nile nke àjà-nsure-ọku, na ọbara nile nke àjà, n'elu ya ka i gāwusa kwa ya: ma ebe-ichu-àjà ọla ahu gādirim iji ju ase.

¹⁶ Uraija, bú onye-nchu-àjà, we me ya, dika ihe nile si di nke eze, bú Ehaz, nyere ya n'iwu.

¹⁷ Eze, bú Ehaz, we bipu ihe-njikọ nile nke ihe-ndọkwasi nile, si n'elu ha wezuga ite ọsisamiri: o si-kwa-ra n'elu ehi ọla nke di n'okpuru ya weda oké osimiri ahu, tiye ya n'elu pavement nkume.

¹⁸ Ma uzọ ekpuru ekpu nke ubọchi-izu-ike nke ha wuru n'ulo ahu, na nbata eze nke di n'èzí, ọ ọbanwere ha rue ulo Jehova, n'ihì eze Asiria.

¹⁹ Ma ihe Ehaz nile nke ọduru nke o mere, èdeghe ihe ahu n'akukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Juda?

²⁰ Ehaz we so nna-ya-hà dina n'ọnwu, elie ya n'ebe eliri nna-ya-hà n'obodo Devid: Hezeakaia nwa-ya we buru eze n'ọndu ya.

ISI 17

N'arọ nke-iri-na-abua nke Ehaz, bú eze Juda, ka Hoshea nwa Ila malitere ibu eze Israel nime Sameria arọ iteghete.

² O me ihe ọrọ njo n'anya Jehova, nání na o meghe dika ndi-eze Israel ndi buru ya uzọ.

³ Ya ka Shalmanesa, bú eze Asiria, rigoro imegide; Hoshea we ghọ orù-ya, butere ya onyinye-inata-iruoma.

⁴ Eze Asiria we hu nkekọta-madu imegide ya n'aru Hoshea; n'ihì na o zigara So, bú eze Ijipt, ndi-ozì, ma o bugoghe onyinye-inata-iru-oma inye eze Asiria, dika ọ nēme kwa-arọ: eze Asiria we mechibido ya, ke ya aḅu n'ulo-nkpọrọ.

⁵ Eze Asiria we rigo n'ala ahu nile, rigorue Sameria, nọchigide ya n'agha arọ atọ.

⁶ N'arọ nke-iteghete nke Hoshea ka eze Asiria were Sameria, me ka Israel je biri n'Asiria, me ka ha biri nime Hala, na nime Haboa, n'osimiri Gozan, na n'obodo ndi Midia.

⁷ O rue, n'ihì na umu Israel mehiere megide Jehova, bú Chineke-ha, Onye nēme ka ha si n'ala Ijipt, si n'okpuru aka Fero, bú eze Ijipt, rigoputa, n'ihì na ha tu-kwa-ra egwu chi di iche iche ọzọ,

⁸ we jeghari n'ukpuru nile nke mba ọzọ, bú ndi Jehova napuru ala-ha n'iru umu Israel, na n'ukpuru ndi-eze Israel, nke ha mere.

⁹ Umu Israel we were nzuzo me ihe nke nēzighi ezi megide Jehova, bú Chineke-ha, ha we wuere onwe-ha ebe di elu n'obodo-ha nile, site n'ulo-elu ndi nēche nche rue obodo ewusiri ike.

¹⁰ Ha guzo-kwa-ra ogidi na Asherim nye onwe-ha n'elu ugwu ọ bula di elu, na n'okpuru osisi ndu ọ bula:

¹¹ ha we sure ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ n'ebe ahu n'ebe nile di elu, dika mba ọzọ mere, bú ndi Jehova mere ka ha je biri n'ala ọzọ n'iru ha; ha me-kwa-ra ihe ọjọ di iche iche ikpasu Jehova iwe:

- ¹² ha we fè arusi di iche iche òfùfè, nke Jehova siri ha, Unu emela ihe a.
- ¹³ Jehova we ịara Israel àmà, ịa-kwa-ra Juda, site n'aka onye-amuma ọ bula, na onye-ọhu-uzọ ọ bula, si, Sinu n'uzọ ọjọ nile unu laghachi, debe ihe nile M'nyere n'iwu, na ukpurum nile, dika iwu ahu nile si di nke M'nyere nna-unu-hà n'iwu, nke M'zite-kwa-ra unu n'aka ndi-orùm, bú ndi-amuma.
- ¹⁴ Ma ha anughi, kama ha kwesiri olu-ha ike, dika olu ndi bu nna-ha, ndi nēkweghi na Jehova, bú Chineke-ha.
- ¹⁵ Ha we ju ukpuru-Ya nile, na ọbụba-ndu-Ya nke Ya na ndi bu nna-ha ịara, na ihe-àmà-Ya nile nke Ọ ịara ha; ha we jeso ihe-efu, we ghọ ihe-efu, soro mba ọzọ ndi nọ ha buruburu, ndi Jehova nyere ha iwu bayere ha, ka ha ghara ime dika ha.
- ¹⁶ Ha we rapu ihe nile Jehova, bú Chineke-ha, nyere n'iwu, ha we mere onwe-ha arusi awuru awu, bú umu-ehi abua, me kwa Ashera, kpọ isi ala nye usu nile nke ihe elu-igwe, fè Beal òfùfè.
- ¹⁷ Ha me-kwa-ra ka umu-ha ndikom na umu-ha ndinyom gabiga nime ọku, ha nāju kwa ase, nāba afa, re onwe-ha ime ihe jorọ njọ n'anya Jehova, ikpasu Ya iwe.
- ¹⁸ Jehova we wesa Israel iwe nke-uku, si n'iru Ya wezuga ha: ọ dighi ndi fọduru, nābughi ebo Juda, nání ya.
- ¹⁹ Juda edebeghi kwa ihe nile Jehova, bú Chineke-ha, nyere n'iwu, kama ha jeghariri n'ukpuru nile nke Israel nke ha mere.
- ²⁰ Jehova we ju nkpuru nile nke Israel, weda ha n'ala, nye ha n'aka ndi nāpunara madu ihe, rue mọe O siri n'iru Ya chupu ha.
- ²¹ N'ihì na Ọ dọwapuru Israel n'ulo Devid; ha we me Jeroboam nwa Nebat eze: Jeroboam we chuputa Israel n'iso Jehova, o we me ka ha mehie nmehie uku.
- ²² Umu Israel we jegharia nime nmehie nile nke Jeroboam, nke o mere; ha esighi nime ha wezuga onwe-ha;
- ²³ rue mọe Jehova siri n'iru Ya wezuga Israel, dika O kwuru site n'aka ndi-orù-Ya nile, bú ndi-amuma. Ewe me ka Israel si n'elu ala-ha je biri n'Asiria, rue ta.
- ²⁴ Eze Asiria we me ka madu si na Babilon, si kwa na Kuta, si Kwa n'Ava, si kwa na Hemat na Sefavaim, bia, o me ka ha biri n'obodo nile nke Sameria n'ọnọdu umu Israel: ha we nweta Sameria, biri n'obodo-ya nile.
- ²⁵ O rue, na nmalite obibi-ha n'ebe ahu, na ha atughi egwu Jehova: Jehova we zìe ọdum n'etiti ha, ha we nēpu ufodu nime ha.
- ²⁶ Ha we gwa eze Asiria okwu, si, Mba ndi i mere ka ha je biri n'ala ọzọ, bú ndi i mere ka ha biri n'obodo Sameria, ha amaghi ikpé Chineke nke ala ahu: O we zìe ọdum n'etiti ha, ma, le, ha nēme ka ha nwua, n'ihì na ha amaghi ikpé Chineke nke ala ahu.
- ²⁷ Eze Asiria we nye iwu, si, Me ka otù onye nime ndi-nchu-àjà je n'ebe ahu, bú ndi unu mere ka ha si n'ebe ahu je biri n'ala ọzọ; ka ha je kwa biri n'ebe ahu, ka o zí kwa ha ikpé Chineke ala ahu:
- ²⁸ Otù onye nime ndi-nchu-àjà ahu ndi ha mere ka ha si na Sameria je biri n'ala ọzọ we bia biri na Bet-el, we nēzì ha otú ha gātu egwu Jehova.
- ²⁹ Ha we nēme, mba ọ bula chi nke aka ya, ha we dọba ha n'ulo nke ebe di elu nke ndi Sameria mere, mba ọ bula n'obodo-ha ebe ha onwe-ha nēbi.
- ³⁰ Ndikom Babilon we me Sukot-benot, ndikom Kut me-kwa-ra Neagal, ndikom Hemat me-kwa-ra Ashima,
- ³¹ ndikom Ava me-kwa-ra Nibaz na Tatak, ma ndi Sefavaim nēsurere Adramelek na Anamelek umu-ha n'ọku, bú chi abua nke Sefavaim.
- ³² Ha we nātu egwu Jehova, mere onwe-ha ndi-nchu-àjà nke ebe nile di elu sitere n'ọnu-

ogugu-ha nile, ha we nēmere ha ihe n'ulo nke ebe nile di elu.

³³ Jehova ka ha nātu egwu, ma chi di iche iche nke aka ha ka ha nēfè, dika ikpé mba nile si di, bú ndi emere ka ha si n'ebe ahu je biri n'ala ọzọ.

³⁴ Rue ta ndi ahu nēme dika ikpé mbu nile si di: ha adighi-atu egwu Jehova, ha adighi-eme kwa dika ukpuru nile ha si di, ma-ọbu dika ikpé-ha si di, ma-ọbu dika iwu si di, ma-ọbu dika ihe enyere n'iwu si di, nke Jehova nyere umu Jakob n'iwu, bú onye Ọ guru aha-ya Israel;

³⁵ Jehova we soro ha ọa ndu, nye ha iwu, si, Unu atula egwu chi di iche iche ọzọ, unu akpọ-kwa-la isi ala nye ha, unu efè-kwa-la ha òfùfè, unu achu-kwara-la ha àjà:

³⁶ kama Jehova, Onye were ike uku na ogwe-aka esetiri eseti me ka unu si n'ala Ijpt rigoputa, Ya ka unu gātu egwu, Ya ka unu gākpọ kwa isi ala nye, Ya ka unu gāchu-kwa-ra àjà:

³⁷ ukpuru nile na ikpé nile na iwu na ihe enyere n'iwu, nke O dere n'akwukwọ nye unu, ndia ka unu gēlezi kwa anya ime ubochi nile; ma unu atula egwu chi di iche iche ọzọ:

³⁸ ma ọbụba-ndu Mu na unu ọara, unu echezọla ya; unu atu-kwa-la egwu chi di iche iche ọzọ:

³⁹ kama Jehova, bú Chineke-unu, ka unu gātu egwu; Ya onwe-ya gānaputa kwa unu n'aka ndi-iro-unu nile.

⁴⁰ Ma ha anughi, kama dika ikpé mbu ha si di ka ha onwe-ha nēme.

⁴¹ Mba ndia we nātu egwu Jehova, ma ọ bu arusi nile ha apiri api ka ha nēfè; umu-ha kwa, na umu umu-ha, dika ndi bu nna-ha mere, otú a ka ha onwe-ha nēme rue ta.

ISI 18

O rue, n'arọ nke-atọ nke Hoshea nwa Ila, bú eze Israel, na Hezekia nwa Ehaz, bú eze Juda, malitere ibu eze.

² Orú arọ na ise ka ọ ọara mbe ọ malitere ibu eze; o we buru eze orú arọ na iteghete nime Jerusalem: aha nne-ya bu Abi nwa-nwayi Zekaraia.

³ O me ihe ezi ziri n'anya Jehova, dika ihe nile si di nke Devid nna-ya mere.

⁴ Ya onwe-ya wezugara ebe nile di elu, titue ogidi nile, ọtue Ashera: o tipia-kwa-ra agwọ ọla nke Moses mere; n'ih na rue mbe ahu umu Israel nēsurere ya ihe-nsure-ọku nēsì ísì uto; o we kpọ ya Nehushtan.

⁵ Ọ bu na Jehova, bú Chineke Israel, ka ọ tukwasiri obi; mbe ọ nwusiri ọ dighi kwa onye ọzọ di ka ya n'etiti eze nile nke Juda, ma-ọbu n'etiti ndi buru ya uzọ.

⁶ O we rapara Jehova n'aru, o sighi n'iso Ya wezuga onwe-ya, o we debe ihe nile O nyere n'iwu, bú nke Jehova nyere Moses n'iwu.

⁷ Jehova nọye-kwa-ra ya; n'ebe o bula ọ nāpu o nwere uche: o we nupu isi n'okpuru eze Asiria, o fèghi kwa ya òfùfè.

⁸ Ya onwe-ya tiọuru ndi Filistia rue Geza na ókè-ala-ya nile, site n'ulo-elu ndi nēche nche rue obodo ewusiri ike.

⁹ O rue, n'arọ nke-anọ nke eze, bú Hezekia, nke ahu bu arọ nke-asa nke Hoshea nwa Ila, bú eze Israel, na Shalmanesa, bú eze Asiria, rigoro imegide Sameria, nọchigide ya n'agha.

¹⁰ Ha we were ya n'ogwugwu arọ atọ: ọ bu n'arọ nke-isi nke Hezekia, nke ahu bu arọ nke-iteghete nke Hoshea, bú eze Israel, ka ewere Sameria.

¹¹ Eze Asiria we me ka Israel je biri n'Asiria, o we me ka ha nọdu nime Hala na nime

Haboa, n'osimiri Gozan, na n'obodo ndi Midia:

12 n'ihì na ha egeghi nti olu Jehova, bú Chineke-ha, we gabiga ọ̀bụ̀ba-ndu-Ya, bú ihe nile nke Moses, bú orù Jehova, nyere n'iwu, ha anughi kwa ya, ha emeghi kwa ya.

13 Ma n'arọ́ nke-iri-na-anọ́ nke eze, bú Hezekaiia, Senakerib, bú eze Asiria, rigoro imegide obodo nile ewusiri ike nke Juda, were ha.

14 Hezekaiia, bú eze Juda, we zigara eze Asiria ozi rue Lekish, si, Emehiewom; si n'ebe m'nọ́ laghachi: ihe i gēbom m'gēburu ya. Eze Asiria we tukwasi Hezekaiia, bú eze Juda, ọ́gu talent ọ́la-ọ́cha iri-na-ise na orú talent ọ́la-edo na iri.

15 Hezekaiia we nye ya ọ́la-ọ́cha nile nke anāchọ́ta n'ulo Jehova, na n'ākù nile nke ulo eze.

16 Na m̀be ahu ka Hezekaiia bipuru ibo-ọ́nu-uzọ́ nile nke ulo uku Jehova, na ogidi nile nke Hezekaiia, bú eze Juda, jiri ọ́la-edo machita, o were ha nye eze Asiria.

17 Eze Asiria we si na Lekish zie Tatan na Rab-saris na Rabshake jekuru eze, bú Hezekaiia, ha na oké usu-ndi-agha, rue Jerusalem. Ha we rigo biarue Jerusalem. Ha we rigo, bia, guzo n'akuku uzọ́-miri nke ọ́dọ́-miri di n'elu, nke di n'uzọ́ atuliri atuli nke ọ́hia ọ́su-ákwà.

18 Ha we kpọ́ eze òkù, Elaiakim nwa Hilkaia, nke bu onye-isi ulo, na Shebna, bú ode-akwukwọ́, na Joa nwa Esaf, bú onye-ncheta, we pukuru ha.

19 Rabshake we si ha, Biko, sinu Hezekaiia, Otú a ka eze uku ahu siri, bú eze Asiria, Gini bu ntukwasi-obi a nke i ji tukwasi obi?

20 I nāsi, (ma ọ́ bu nání okwu eḅuḅere-ọ́nu) Ndum-ọ́du na idi-ike di iji bu agha. Uḅu a ònye ka i tukwasiworu obi, na i nupuwo isi n'okpurum?

21 Uḅu a, le, i tukwasiworu onwe-gi obi n'aru nkpa-n'aka amì a piara apia, bú n'aru Ijìpt, nke nwoke nā́dabere na ya, o we ba n'ọ́bu-aka-ya, dua ya: otú a ka Fero, bú eze Ijìpt, di n'ebe ndi nile nātukwasi ya obi nọ́.

22 Ma ọ́ buru na unu asim, Ọ́ bu Jehova, bú Chineke-ayi, ka ayi tukwasiworu obi: ọ́ bughi Onye ahu bu onye Hezekaiia wezugara ebe nile Ya di elu na ebe-ichu-àjà-ya nile, si Juda, si kwa Jerusalem, N'iru ebe-ichu-àjà nka ka unu gākpọ́ isi ala nime Jerusalem?

23 Ma uḅu a, biko, were onwe-gi mere onye-nwem, bú eze Asiria, ihe-ibe, ka m'nye kwa gi nnù inyinya ise, ọ́ buru na i puru inyere onwe-gi ndi gānọkwasi ha.

24 Ì gēsi kwa aña chighari iru otù onye-ọ́chi-agha nke ndi-orù onye-nwem ndi kachasi ntà, tukwasiri onwe-gi obi n'aru Ijìpt inwe uḅọ́-ala na ndi-inyinya?

25 Uḅu a ọ́ bu n'ejighi Jehova ka m'rigoro imegide ebe a ibibi ya?

26 Jehovah sirim, Rigo imegide ala nka, bilie ya. Elaiakim nwa Hilkaia, na Shebna, na Joa, we si Rabshake, Biko, gwa ndi orù-gi okwu n'asusu Siria; n'ihì na ayi onwe-ayi nānu ya: akpaye-kwa-la ayi uka n'asusu ndi-Ju, na nti ndi nọ́ n'elu m̀bidi.

27 Rabshake we si ha, Ọ́ bu n'ihì onye-nwe-gi na ijekuru gi ka onye-nwem ziterem ikwu okwu ndia? ọ́ bughi n'ihì ndikom ahu ndi nānọ́du n'elu m̀bidi, ka ha we soro unu rie òsì-ha ñu kwa nwa-miri-ha?

28 Rabshake we guzo, were oké olu kpọ́ n'asusu ndi-Ju, kwue, si, Nurunu okwu eze uku ahu, bú eze Asiria.

29 Otú a ka eze siri, Unu ekwela ka Hezekaiia rafue unu; n'ihì na ọ́ pughi inaputa unu n'aka-ya:

30 unu ekwe-kwa-la ka Hezekaiia me ka unu tukwasi Jehova obi, si, Jehova aghaghi inaputa ayi, agaghi-enye kwa obodo a n'aka eze Asiria.

31 Unu egela Hezekaiia nti: n'ihì na otú a ka eze Asiria siri, Merenum ihe-ngozi, pukutekwam; ri-kwa-nu, nwoke ọ́ bula nkpuru vine-ya, na nwoke ọ́ bula nkpuru osisi fig ya,

ñu-kwa-nu, nwoke ọ bula miri olùlù-miri-ya;

³² rue m̀be m'biara chiri unu je n'ala dika ala-unu, bú ala ọka na manya-vine ọhu, ala achicha na ubi-vine, ala manu olive na manu-añu, ka unu we di ndu, ghara inwu: unu ege-kwa-la Hezeakaia nti, m̀be ọ nārafu unu, si, Jehova gānaputa ayi.

³³ Chi nile nke mba nile ọzọ, hà anaputawo, onye ọ bula ala-ya, n'aka eze Asiria ma-ọlì?

³⁴ Òle ebe chi nile nke Hemat na Apad di? òle ebe chi nile nke Sefavaim na Hina na Iva di? hà anaputawo Sameria n'akam?

³⁵ Òle ndi n'etiti chi nile nke ala dum ka ha bu, bú ndi naputara ala-ha n'akam, na Jehova gānaputa Jerusalem n'akam?

³⁶ Ma ndi-Ju ọara nkiti, ha azaghi kwa ya okwu: n'ihì na ihe eze nyere n'iwu bu nka, si, Unu azala ya.

³⁷ Elaiakim nwa Hilkaia, nke bu onye-isi ulo, na Shebna, bú ode-akwukwọ, na Joa nwa Esaf, bú onye-ncheta, we biakute Hezeakaia, ha na uwe-ha ọwara adọwa, ha we gosi ya okwu nile nke Rabshake.

ISI 19

O rue, m̀be eze, bú Hezakaia, nuru ya, na ọ ọwara uwe-ya nile, were ákwà-nkpe kpuchie onwe-ya, ba n'ulo Jehova.

² O we zìe Elaiakim, nke bu onye-isi ulo, na Shebna, bú ode-akwukwọ, na ndi-okenye ndi-nchu-àjà, ndi wereworo ákwà-nkpe kpuchie onwe-ha, o we zìe ha jekuru Aisaia, bú onye-amuma, nwa Emoz.

³ Ha we si ya, Otú a ka Hezeakaia siri, Ubọchi ahuhu na iba-nba na nlelì-anyà ka ubọchi ta bu: n'ihì na umu abiaruwo ebe-nmuputa, ma ike adighi imu ha.

⁴ Eleghi anyà Jehova, bú Chineke-gi, gānu okwu nile nke Rabshake, onye eze Asiria, bú onye-nwe-ya, ziteworo ita Chineke di ndu uta, eleghi anyà ọ gābara okwu nile nke Jehova, bú Chineke-gi, nuworo nba: buli kwa ekpere-gi n'ihì ndi ọduru ndi ahutaworo.

⁵ Ndi-orù eze, bú Hezeakaia, we biakute Aisaia.

⁶ Aisaia we si ha, Otú a ka unu gāsi onye-nwe-unu, Otú a ka Jehova siri, Atula egwu n'ihì okwu nile nke i nuworo, nke ndi nējere eze Asiria ozi jiri kwulum.

⁷ Le, M'nētiye otù mọ nime ya, ọ gānu kwa akukọ, laghachi n'ala-ya; M'gēme kwa ka ọ da site na mma-agha n'ala-ya.

⁸ Rabshake we laghachi, huta eze Asiria ka o nēbuso Libna agha: n'ihì na ọ nuru na o siwo na Lekish bulie ije.

⁹ O we nu ihe bayere Tiahaka, bú eze Etiopia, si, Le, ọ putawo ibuso gi agha: o we zìe ndi-ozi jekuru Hezeakaia ọzọ, si,

¹⁰ Otú a ka unu gāgwa Hezeakaia, bú eze Juda, okwu, si, Ekwela ka Chineke-gi, Onye gi onwe-gi nātukwasi obi, rafue gi, si Agaghi-enye Jerusalem n'aka eze Asiria.

¹¹ Le, gi onwe-gi anuwo ihe ndi-eze Asiria meworo ala nile, n'iwēzuga ha ka ebibie ha: àgānaputa kwa gi onwe-gi?

¹² Chi nile nke mba nile ọzọ hà anaputawo ha, bú ndi nnam-hà bibiwo, Gozan, na Haran, na Rezef, na umu Edem, ndi nọ na Telasa?

¹³ Òle ebe eze Hemat di, na eze Apad, na eze obodo Sefavaim na Hina na Iva?

¹⁴ Hezeakaia we nata akwukwọ n'aka ndi-ozi ahu, gua ha: Hezeakaia we rigorue ulo Jehova, ọasa ya n'iru Jehova.

¹⁵ Hezeakaia we kpe ekpere n'iru Jehova, si, Jehova, bú Chineke Israel, Onye nēbi n'etiti

cherubim, Gi onwe-gi bu Chineke, nání Gi, nke ala-eze nile nke uwa; Gi onwe-gi mere elu-igwe na uwa.

16 Jehova, tọ nti-Gi n'ala, nu; Jehova, saghe anya-Gi abua, hu: nu kwa okwu nile nke Senakerib, nke o jiri zite ya ita Chineke di ndu uta.

17 N'ezi-okwu, Jehova, ndi-eze Asiria emewo ka mba nile na ala nile ha tọbọrọ n'efu,

18 ha etiyewo kwa chi nile ha n'ọku, n'ihì na ọ bughì chi ka ha bu, kama ha bu ọlu aka madu, bú osisi na nkume; ha we me ka ha la n'ihì.

19 Ma uọu a, Jehova, bú Chineke-ayi, biko, zọputa ayi n'aka-ya, ka ala-eze nile nke uwa we mara na Gi onwe-gi bu Jehova, bú Chineke, nání Gi.

20 Aisaia nwa Emoz we zigara Hezeakaia ozi, si, Otú, a ka Jehova, bú Chineke Israel, siri, Ekpere nke i kpeworom bayere Senakerib, bú eze Asiria, anuwom ya.

21 Nka bu okwu nke Jehova kwuworo bayere ya: Nwa-aḅọghọ nāmaghi nwoke, bú ada Zaion, elelìwo gi anya, chìnye gi ihere n'iru; ada Jerusalem efufewo isi n'azu gi.

22 Ònye ka i taworo uta, kwulu kwa? Ònye ka i mewo-kwa-ra olu-gi ka ọ di elu, weli kwa anya-gi abua imegide Ya? ọ bu imegide Onye Nsọ nke Israel.

23 I siri n'aka ndi-ozì-gi ta Onye-nwe-ayi uta, si, Ọtutu uḅọ-alam ka mu onwem jiri rigorue ebe di elu nke ugwu ime, rue akuku nile Lebanon; m'gēḅutu kwa osisi cedar ya nile toro ogologo, na osisi fir ya nile arọputara arọputa: m'gābà kwa n'ebe-nnọdu-abali nke nsọtu-ya, oké ọhia nke ubi ọma ya.

24 Mu onwem egwuwo olùlù-miri, nua miri ala ọzọ, m'gēwere kwa ọbu-ukwu nke nzọli-ukwum me ka osimiri Nail nile nke Ijpt tasia.

25 Ì nughì na ọ bu na mḅe di anya gara aga ka M'meworo ya, na ọ bu n'ubọchi mḅe ochie ka M'kpuworo ya? uọu a emewom ka ọ biarue, na i gābu onye gākwada obodo ewusiri ike ka ha we ghọ obo tọbọrọ n'efu.

26 Ndi bi nime ha we ghọ ndi aka-ha di nkpunkpu, ha turu uḅọ ihere we me ha; ha ghọrọ ihe-ọkukú nke ubi, na akwukwọ ahihia ndu, na ahihia nke elu-ulo, na ọka chanwuru achanwu tutu o tolite.

27 Ma amawom nnọdu-gi, na ọpupu-gi, na nbata-gi, na otú i nākpali onwe-gi imegidem.

28 N'ihì na i nākpali onwe-gi imegidem, na n'ihì na npako-gi arigowo ba na ntim abua, M'gētiye kwa nḅa-aka-imim n'imi-gi, na bridle nkem n'eḅuḅere-ọnu-gi abua, me ka i laghachi n'uzọ ahu nke i siri bia.

29 Ma nka gāburu gi ihe-iriba-ama: unu gēri n'arọ a ihe nēpu n'onwe-ya, na n'arọ nke-abua ihe si na nke ahu pue; ma n'arọ nke-atọ ghanu nkpuru, we kwa ihe ubi, ku kwa vine n'ubi-vine, ri kwa nkpuru-ha.

30 Ndi ḅapuru aḅapu nke ulo Juda ndi fọduru gāḅagide kwa nkporọgwu n'ala n'okpuru ọzọ, mi kwa nkpuru n'elu.

31 N'ihì na ọ bu na Jerusalem ka ndi fọduru afọdu gēsi puta, ndi ḅapuru aḅapu gāputa kwa n'ugwu Zaion: ekworo Jehova nke usu nile nke ndi-agma gēme nka.

32 N'ihì ya ka Jehova kwuru okwu bayere eze Asiria otú a, si, Ọ gaghi-abà n'obodo a, ọ gaghi-aḅa kwa otú àkú n'ebe ahu, ọ gaghi-ewere kwa ọta bia n'iru ya, ọ gaghi-awukọta kwa ihe-ntukọba imegide ya.

33 N'uzọ o siri bia, n'uzọ ahu ka ọ gālaghachi, ọ gaghi-abà kwa n'obodo a, ọ bu ihe si n'ọnu Jehova puta.

34 M'gēḅochi kwa obodo a izọputa ya, n'ihì Onwem, na n'ihì Devid, bú orùm.

35 O rue, n'abali ahu, na mọ-ozì nke Jehova puru, tiḅue n'omuma-ulo-ikwū Asiria orú nnù ndikom orú uzọ na uzọ atọ na nnù ndikom abua na ọgu iri: madu we bilie n'isi-ututu, ma, le, ha nile bu ozu nwuru anwu.

³⁶ Senakerib, bú eze Asiria, we bulie ije, je, laghachi, biri na Nineve.

³⁷ O rue, m̀be ya onwe-ya nākpọ isi ala n'ulo Nisrok, bú chi-ya, na Adramelek na Shareza, bú umu-ya ndikom, were mma-agma tị́bue ya: ma ndi ahu wepugara onwe-ha la n'ala Ararat. Isa-hadon nwa-ya we buru eze n'ọ́nọdu ya.

ISI 20

Na m̀be ahu Hezekiaia riara ọ́ria inwu anwu. Aisaia, bú onye-amuma, bú nwa Emoz, we biakute ya, si ya, Otú a ka Jehova siri, Nye ulo-gi iwu; n'ihì na gi onwe-gi nānwu anwu, i gaghi-adi kwa ndu.

² O we chigharia iru-ya che m̀bidi iru, kpere Jehova, si,

³ Biko, Jehova, biko, cheta otú m'jaghariworo n'iru Gi n'ezi-okwu na n'obi zuru okè, ọ bu kwa ihe di nma n'anya-Gi ka m'meworo. Hezekiaia we kwa ákwá nke-uku.

⁴ O rue, m̀be Aisaia akāpughi ba n'etiti obodo, na okwu Jehova ruru ya nti, si,

⁵ Jeghachi, si Hezekiaia, bú onye-ndú ndim, Otú a ka Jehova, bú Chineke Devid nna-gi, siri, Anuwom ekpere-gi, ahuwom anya-miri-gi: le, M'nēme ka aru-gi di ike: n'ubochi nke-atọ i gārigoru ulo Jehova.

⁶ M'gātukwasi kwa arọ iri na ise n'ubochi-gi, naputa kwa gi na obodo a n'ọbu-aka eze Asiria, ọ́ochi kwa obodo a n'ihì Onwem na n'ihì Devid, bú orùm.

⁷ Aisaia we si, Werenu mbadamba fig. Ha we were ya tukwasi ya n'elu ihe-ofifi ahu, o we diri ndu.

⁸ Hezekiaia we si Aisaia, Gini gābu ihe-iriba-ama na Jehova gēme ka arum di ike, m'we rigorue ulo Jehova n'ubochi nke-atọ?

⁹ Aisaia we si, Nka gāburu gi ihe-iriba-ama sitere n'aka Jehova, na Jehova gēme ihe a nke O kwuru: onyinyo, ọ́ gāga n'iru nzọ-ukwu ebe-nrigo iri, ma-ọbu la azu nzọ-ukwu ebe-nrigo iri?

¹⁰ Hezekiaia we si, Ọ́ di nfe ka onyinyo ruru nzọ-ukwu ebe-nrigo iri: é-è, kama ka onyinyo la azu nzọ-ukwu ebe-nrigo iri.

¹¹ Aisaia, bú onye-amuma, we kpọkue Jehova: O we me ka onyinyo la azu nzọ-ukwu ebe-nrigo iri, nke ọ́ ridara na nzọ-ukwu ebe-nrigo Ehaz.

¹² Na m̀be ahu Berodak-baladan nwa Baladan, bú eze Babilon, zigara Hezekiaia akwukwo na onyinye-inata-iru-oma: n'ihì na ọ́ nuru na Hezekiaia riaráfi ọ́ria.

¹³ Hezekiaia we ge ha nti, me ka ha hu ulo nile nke ihe-ya di oké ọ́nu-ahia, bú ọ́la-ọ́cha-ya, na ọ́la-edo-ya, na uda-ya di iche iche, na ezi manu-ya, na ulo ihe-agma-ya nile, na ihe nile nke achọ́tara n'ákù-ya nile: ọ́ dighi ihe di n'ulo-ya, ma-ọbu n'ala nile ọ́ nāchi, nke Hezekiaia nēmeghi ka ha hu.

¹⁴ Aisaia, bú onye-amuma, we biakute eze, bú Hezekiaia, si ya, Gini ka ndikom ndia siri gi? ọ́le ebe ka ha si kwa biakute gi? Hezekiaia we si, Ọ́ bu n'ala di anya ka ha si bia, bú Babilon.

¹⁵ Ọ́ si, Gini ka ha huru n'ulo-gi? Hezekiaia we si, Ihe nile nke di n'ulom ka ha huru: ọ́ dighi ihe di n'ákù nile nke m'nēmeghi ka ha hu.

¹⁶ Aisaia we si Hezekiaia, Nuru okwu Jehova.

¹⁷ Le, ubochi nābia, na ihe nile di n'ulo-gi, na nke nna-gi-hà debeworo n'ulo-ákù rue ta, agēburu ha je Babilon: ọ́ dighi ihe gāfọdu, ka Jehova siri.

¹⁸ Ufọdu kwa nime umu-gi ndikom, ndi gēsi n'aru-gi puta, ndi i gāmuta, ha gāchiri ha; ha gābu kwa ndi-onozi n'ulo uku eze Babilon.

¹⁹ Hezekiaia we si Aisaia, Ọ di nma, bú okwu Jehova nke i kwuworo. Ọ si kwa, Ọ bughị otú a, ma ọ buru na udo na ezi-okwu adi n'ubochim nile?

²⁰ Ma ihe nile Hezekiaia mere nke ọduru, na idi-ike-ya nile, na otú o mere ọdọ-miri, na uzọ-miri, we me ka miri rubata n'obodo, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Juda?

²¹ Hezekiaia we so nna-ya-hà dina n'ọnwu: Manase nwa-ya we buru eze n'ọndu ya.

ISI 21

Manase bara arọ iri na abua m̀be ọ malitere ibu eze; o we buru eze ọgu arọ abua na iri na ise nime Jerusalem: aha nne-ya bu Hefzi-ba.

² O me ihe jorọ njọ n'anya Jehova, dika ihe-árú nile nke mba ọzọ si di, bú ndi Jehova napuru ala-ha n'iru umu Israel.

³ Ebe di elu nke Hezekiaia nna-ya mere ka ha la n'iyi, o wue ha ọzọ; o guzo-kwa-ra ebe-ichu-àjà nye Beal, me kwa Ashera, dika Ehab, bú eze Israel, mere, ọ kpọ isi ala nye usu nile nke ihe elu-igwe, fè ha ọfùfè.

⁴ O wu-kwa-ra ebe-ichu-àjà di iche n'ulo Jehova, nke Jehova siri, Nime Jerusalem ka M'gètiye aham.

⁵ O wu-kwa-ra ebe-ichu-àjà nye usu nile nke ihe elu-igwe n'ogige abua nke ulo Jehova.

⁶ O me-kwa-ra ka nwa-ya mwoke gabiga nime ọku, o ji-kwa-ra igwe-oji tu isi oma na isi ọjọ, ọ ọ-kwa-ra afa, meso kwa onye nāju mọ ihe, na ndi-dibia-afa: o mere ihe jorọ njọ n'anya Jehova ri nne, ikpasu Ya iwe.

⁷ Ọ dọba-kwa-ra arusi apiri api nke Ashera, bú nke o mere, n'ulo ahu nke Jehova siri Devid, si kwa Solomon nwa-ya, N'ulo a, na nime Jerusalem, nke M'roputaworo n'ebo nile nke Israel, ka M'gètiye aham rue m̀be ebighe-ebi:

⁸ M'gaghi-eme kwa ka ukwu Israel si n'ala nke M'nyere ndi bu nna-ha waghari ọzọ; nání ọ buru na ha elezi anya ime dika ihe nile si di nke M'nyeworo ha n'iwu, na dika iwu nile si di nke orùm, bú Moses, nyèrè ha n'iwu.

⁹ Ma ha anugh: Manase we me ka ha sihie uzọ ime ihe ọjọ kari mba ọzọ, bú ndi Jehova kpochapuru n'iru umu Israel.

¹⁰ Jehova we kwue site n'aka ndi-orù-Ya, bú ndi-amuma, si,

¹¹ N'ihì na Manase, bú eze Juda, emewo ihe-árú ndia, we me ihe ọjọ kari ihe nile nke ndi-Amorait mere, ndi buru ya uzọ, o we were arusi-ya nile me ka Juda mehie kwa:

¹² N'ihì ya otú a ka Jehova, bú Chineke Israel, siri, Le, M'nème ka ihe ọjọ biakwasi Jerusalem na Juda, nke nti abua nke onye ọ bula nānu gāzu wuruwuru.

¹³ M'gèseti kwa n'elu Jerusalem eriri Sameria na ihe-otùtù ulo Ehab: M'gèhicha kwa Jerusalem dika madu si ehicha ọkwa, nèhicha ya, nèkpùta ya iru.

¹⁴ M'gārapu kwa ndi ọduru nke ihe-nketam, nye ha n'aka ndi-iro-ha; ha gāghọ-kwa-ra ndi-iro-ha nile ihe-nluta-n'agha na ihe ha nānara n'ike;

¹⁵ N'ihì na ha emewo ihe jorọ njọ n'anyam, ha nākpasukwam iwe, site n'ubochi ndi bu nna-ha siri n'Ijpt puta, we rue ta.

¹⁶ Ọzọ kwa, Manase wusiri ọbara nke-uku ri nne, bú nke nēmeghi ihe ọjọ, rue m̀be o mejuru Jerusalem site n'otù ọnu-uzọ-ama rue ọnu-uzọ-ama ọzọ; nāgughi nmehie-ya nke o jiri me ka Juda mehie, ime ihe jorọ njọ n'anya Jehova.

¹⁷ Ma okwu Manase nile nke ọduru, na ihe nile o mere, na nmehie-ya nke o mehiere, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubochi nke ndi-eze Juda?

- ¹⁸ Manase we so nna-ya-hà dina n'ònwu, elie ya n'ubi ulo-ya aḅara ogige, n'ubi Uza aḅara ogige: Emon nwa-ya we buru eze n'òṇṇdu ya.
- ¹⁹ Emon ḅara orú arọ na abua mḅe o malitere ibu eze; o we buru eze arọ abua nime Jerusalem: aha nne-ya bu Meshulemet nwa Haruz nke Jọṭba.
- ²⁰ O me ihe jọrọ njo n'anya Jehova, dika Manase, bú nna-ya, mere.
- ²¹ O we je ije n'uzọ nile nke nna-ya jere, o we fè arusi òfùfè nke nna-ya fèrè, ọ kpọ isi ala nye ha:
- ²² o we rapu Jehova, bú Chineke nna-ya-hà, ọ jeghi kwa ije n'uzọ Jehova.
- ²³ Ndi-orù Emon we kekọta onwe-ha imegide ya, ha we me ka eze nwua n'ulo-ya.
- ²⁴ Ndi ala ahu we tiḅue ndi nile nēkekọta onwe-ha imegide eze, bú Emon; ndi ala ahu we me Josaia nwa-ya eze n'òṇṇdu ya.
- ²⁵ Ma ihe nile nke Emon mere nke fọduru, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Juda?
- ²⁶ Ewe ìe ya n'ìlì-ya n'ubi Uza aḅara ogige: Josaia nwa-ya we buru eze n'òṇṇdu ya.

ISI 22

Josaia ḅara arọ asatọ mḅe ọ malitere ibu eze; o we buru eze orú arọ na iri na otù nime Jerusalem: aha nne-ya bu Jedida nwa Adaia nke Bọkzat.

- ² O me ihe ziri ezi n'anya Jehova, je ije n'uzọ nile nke Devid nna-ya, o wezugaghi kwa onwe-ya n'aka-nri ma-ọbu n'aka-ekpe.
- ³ O rue, n'arọ nke-iri-na-asatọ nke eze Josaia, na eze zigara Shefan nwa Azalaia, nwa Meshulam, bú ode-akwukwọ, n'ulo Jehova, si,
- ⁴ Rigokuru Hilkaia, bú onye-isi-nchu-àjà, ka o we guzù ego ahu nke anēwebata n'ulo Jehova, nke ndi nēche nbata-uzọ chikọtaworo n'aka ndi Israel:
- ⁵ ka ha nye kwa ya n'aka ndi nēje ozi ahu, bú ndi nēlekọta ihe n'ulo Jehova: ka ha nye kwa ya n'aka ndi nēje ozi nke di n'ulo Jehova, iji me ka ebe etipúru etipú di ike;
- ⁶ ka ha nye ya n'aka ndi-òkà n'osisi, na n'aka ndi nēwu ulo, na n'aka ndi nēdo nkume; na iji zuta osisi na nkume awara awa ime ka ulo ahu di ike.
- ⁷ Nání na ha na ndi ahu agughi ego nke anēnye n'aka-ha; n'ihì na ọ bu n'ikwesi-ntukwasi-obi ka ndi ahu nēme ihe.
- ⁸ Hilkaia, bú onye-isi-nchu-àjà, we si Shefan, bú ode-akwukwọ, Achọtawom akwukwọ iwu ahu n'ulo Jehova. Hilkaia we nye Shefan akwukwọ ahu, ọ gua ya.
- ⁹ Shefan, bú ode-akwukwọ, we biakute eze, weghachiri eze okwu, si, Ndi-orù-gi awupuwo ego ahu nke anāchọta n'ulo ahu, ha we nye ya n'aka ndi nēje ozi ahu, bú ndi nēlekọta ulo Jehova.
- ¹⁰ Shefan, bú ode-akwukwọ, we gosi eze, si, Hilkaia, bú onye-nchu-àjà, enyewom otù akwukwọ. Shefan we gua ya n'iru eze.
- ¹¹ O rue, mḅe eze nuru okwu nile nke akwukwọ iwu ahu, na ọ dọwara uwe-ya nile.
- ¹² Eze we nye Hilkaia, bú onye-nchu-àjà, na Ahaikam nwa Shefan, na Akboa nwa Maikaia, na Shefan, bú ode-akwukwọ, na Asaia, bú orù eze, iwu, si,
- ¹³ Jenu, juaram Jehova ase, ju-kwa-ra ndi nkem, ju-kwa-ra Juda nile, bayere okwu nile nke akwukwọ a nke achọtaworo: n'ihì na ọnuma Jehova di uku, bú nke amuyeworo dika ọku megide ayi, n'ihì na nna-ayi-hà egeghe okwu nile nke akwukwọ a nti, ime dika ihe si di nke edeworo n'ihì ayi.
- ¹⁴ Hilkaia, bú onye-nchu-àjà, na Ahaikam, na Akboa, na Shefan, na Asaia, we jekuru

Hulda, bú onye-amuma-nwayi, nwunye Shalum nwa Tikva, nwa Hahas, onye nēdebe uwe ndi-nchu-àjà; (ma nwayi ahu nēbi na Jerusalem n'obodo nke-abua;) ha we gwa ya okwu.

¹⁵ Ọ si ha, Otú a ka Jehova, bú Chineke Israel, siri: Sinu nwoke ahu nke ziri unu biakutem,

¹⁶ Otú a ka Jehova siri, Le, M'nēme ka ihe ọjọ biarue ebe a, biakwasi kwa ndi bi nime ya, bú okwu nile nke akwukwọ ahu nke eze Juda guworo:

¹⁷ n'ihì na ha arapuwom, we surere chi di iche iche ọzọ ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ ka ha we were ọlu nile nke aka-ha kpasuem iwe; ewe muye ọnumam dika ọku megide ebe a, agaghi-emenyu kwa ya.

¹⁸ Ma eze Juda, onye nēzite unu iju Jehova ase, otú a ka unu gāsi ya, Otú a ka Jehova, bú Chineke Israel, siri: Okwu ndia nke i nuworo,

¹⁹ n'ihì na obi-gi di nrò, i we ruru ala n'iru Jehova, m̀be i nuru ihe M'kwuru megide ebe a, megide kwa ndi bi nime ya, na ha gāghọ ebe tọ̀bọ̀rọ n'efu na ihe-nkọcha, i we dọwa uwe-gi nile, kwa ákwá n'irum; Mu onwem anuwo kwa, ọ bu ihe si n'ọnu Jehova puta.

²⁰ N'ihì ya, le, M'gāchikọta gi na nna-gi-hà n'ala-mọ agāchikọta kwa gi na ndi ọzọ je n'ìlì-gi n'udo, anya-gi agaghi-ele kwa ihe ọjọ a nile nke Mu onwem nēme ka ọ biakwasi ebe a. Ha we weghachiri eze okwu.

ISI 23

Eze we ziga, ha we chikọta ndi-okenye nile nke Juda na Jerusalem n'ebe ọ nọ.

² Eze we rigorue ulo Jehova, ya na ndikom nile nke Juda, na ndi nile ndi bi na Jerusalem, na ndi-nchu-àjà, na ndi-amuma, na ndi Juda nile, site n'onye ntà we rue onye uku: o we gua na nti-ha okwu nile nke akwukwọ ọ̀bụ̀bụ̀-ndu ahu nke achọtaworo n'ulo Jehova.

³ Eze we guzo n'akuku ogidi, ọa ndu n'iru Jehova, ijeso Jehova, na iwere obi-ya nile na nkpuru-obi-ya nile debe ihe nile O nyere n'iwu, na ihe-àmà-Ya nile, na ukpuru-Ya nile, ime ka okwu nile nke ọ̀bụ̀bụ̀-ndu nka nke edeworo n'akwukwọ a guzosie ike: ndi Juda nile we guzo n'ọ̀bụ̀bụ̀-ndu ahu.

⁴ Eze we nye Hilkia, bú onye-isi-nchu-àjà, na ndi-nchu-àjà nke usoro nke-abua, na ndi nēche nbata-uzọ, iwu, isi n'ulo Jehova weputa ihe nile nke emeworo nye Beal, nye kwa Ashera, nye kwa usu nile nke ihe elu-igwe: o we sure ha ọku n'azu Jerusalem n'ọhia Kidron, būru ntu-ha je Bet-el.

⁵ O me-kwa-ra ndi-nchu-àjà arusi kwusi, bú ndi-eze Juda doro isure ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ n'ebe nile di elu n'obodo Juda nile, na n'ebe di Jerusalem buruburu; o me-kwa-ra ka ndi ahu kwusi, bú ndi nēsurere Beal, na anyanwu, na ọnwa, na kpakpando nējeghari ejeghari, na usu nile nke ihe elu-igwe, ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ.

⁶ O si-kwa-ra n'ulo Jehova buputa Ashera je n'azu Jerusalem, rue miri-iyi Kidron, sure ya ọku n'akuku miri-iyi Kidron, supia ya me ka ọ di ka uzuzu, kpofue uzuzu-ya n'elu ìlì ndi efu.

⁷ Ọ kwatu-kwa-ra ulo nile nke ndi edoro nsọ ikwa iko, nke di n'ulo Jehova, ebe ndinyom nākpara Ashera ulo-ikwū.

⁸ O me-kwa-ra ka ndi-nchu-àjà nile si n'obodo Juda nile bia, o meru-kwa-ra ebe nile di elu ebe ndi-nchu-àjà surere ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ, site na Geba rue Bia-sheba; ọ kwatu-kwa-ra ebe nile di elu nke ọnu-uzọ-ama nke di n'oghere ọnu-uzọ-ama Joshua, bú onye-isi obodo, nke di n'aka-ekpe madu n'ọnu-uzọ-ama obodo.

⁹ Nání na ndi-nchu-àjà nke ebe nile di elu adighi-arigo n'ebe-ichu-àjà Jehova nime Jerusalem, ma ha nēri achicha ekoghi-eko n'etiti umu-nne-ha.

¹⁰ O meru-kwa-ra Tofet, nke di na ndagwurugwu umu Hinom, ka nwoke ọ bula we ghara

ime ka nwa-ya nwoke ma-ọbu nwa-ya nwayi gabiga nime ọku rue Molek.

11 O me-kwa-ra ka inyinya nile kwusi, bú nke ndi-eze Juda nyere anyanwu, nime nbata ulo Jehova, n'akuku ime-ulo Netan-melek, bú onozí, nke di n'èzí ulo ahu; o sure-kwa-ra ụbọ-ala nile nke anyanwu n'ọku.

12 Ebe-ichu-àjà nile nke di n'elu ime-ulo-elu nke Ehaz, nke ndi-eze Juda mere, na ebe-ichu-àjà nile nke Manase mere n'ogige abua nke ulo Jehova, eze kwaturu ha, we si n'ebe ahu ịa ọsọ, kpofue uzuzu-ha nime miri-iyi Kidron.

13 Ebe nile di elu nke di n'iru Jerusalem, nke di n'aka-nri ugwu nbibi, nke Solomon, bú eze Israel, wuru nye Ashtoret, bú ihe-árú ndi Zaidon, nye kwa Kemosh, bú ihe-árú Moab, nye kwa Milkom, bú ihe-árú umu Amon, eze meru-kwa-ra ha.

14 O tipia-kwa-ra ogidi nile, ịutu kwa Asherim, were ọkpukpu madu mejue ọnọdu-ha.

15 Ọzọ kwa, ebe-ichu-àjà nke di na Bet-el, na ebe di elu nke Jeroboam nwa Nebat mere, bú onye mere ka Israel mehie, ọbuná ebe-ichu-àjà ahu na ebe ahu di elu ka ọ kwaturu; o sure ebe ahu di elu ọku, supia ya me ka ọ ghọ uzuzu, sure kwa Ashera ọku.

16 Josaia we chigharia onwe-ya, hu ịlì nile nke di n'ebe ahu n'ugwu ahu; o we zìe, chipu ọkpukpu n'ìlì nile, sure ha ọku n'elu ebe-ichu-àjà ahu, merua ya, dika okwu Jehova si di nke onye nke Chineke ahu kpọsara, bú onye kpọsara ihe ndia.

17 O we si, Gini bu ihe-iriba-ama ahu nke mu onwem nāhu? Ndikom obodo ahu we si ya, Ọ bu ịlì onye nke Chineke, onye siri na Juda bia, kpọsa ihe ndia nke i meworo megide ebe-ichu-àjà Bet-el.

18 Ọ si, Ya nọduru onwe-ya; ka nwoke ọ bula ghara ichipu ọkpukpu-ya. Ha we rapu ọkpukpu-ya, ha na ọkpukpu onye-amuma ahu nke siri na Sameria bia.

19 Ọzọ kwa, ulo nile nke ebe nile di elu, nke di n'obodo nile nke Sameria, nke ndi-eze Israel mere ikpasu Jehova iwe, ha ka Josaia wezugara, me kwa ha dika omume nile si di nke o mere na Bet-el.

20 O ịue ndi-nchu-àjà nile nke ebe nile di elu nke di n'ebe ahu, n'elu ebe-ichu-àjà nile, o sure-kwa-ra ọkpukpu madu n'elu ha; o we laghachi na Jerusalem.

21 Eze we nye ndi Juda nile iwu, si, Merenu Jehova, bú Chineke-unu, ememe ngabiga, dika edeworo ya n'akwukwọ ọbụba-ndu nka.

22 N'ezie emeghi ememe ngabiga dika ememe ngabiga nka site n'ubọchi ndi-ikpe ndi kpere Israel, ọbuná ubọchi nile nke ndi-eze Israel, na nke ndi-eze Juda;

23 ma ọ bu n'arọ nke-iri-na-asatọ nke eze, bú Josaia, ka emere ememe ngabiga nka nye Jehova nime Jerusalem.

24 Ọzọ kwa, ndi nāju mọ ihe, na ndi-dibia-afa, na teraphim, na arusi nile, na ihe-árú nile nke ahuru n'ala Juda, na nime Jerusalem, ndia ka Josaia tkpochapuru, ka o we me ka okwu nile nke iwu guzosie ike, bú nke edeworo n'akwukwọ nke Hilkaia, bú onye-nchu-àjà, chọtara n'ulo Jehova.

25 Ọ dighi eze nke buru ya uzọ di ka ya, onye were obi-ya nile, were kwa nkpuru-obi-ya nile, were kwa ike-ya nile, chigharikute Jehova, dika iwu nke Moses si di; ọ dighi kwa onye ọzọ dika ya biliri mịe ọ nwusiri.

26 Otú ọ di, Jehova esighi n'idi-ọku iwe uku Ya laghachi, nke iwe-Ya ji di ọku megide Juda, n'ihì nkpasu-iwe nile nke Manase kpasuru Ya.

27 Jehova we si, M'gēsi kwa n'irum wezuga Juda, dika M'wezugara Israel, M'gāju kwa obodo a nke M'rọputaworo, bú Jerusalem, na ulo ahu nke M'siri, Aham gādi n'ebe ahu.

28 Ma okwu Josaia nile nke fọduru, na ihe nile nke o mere, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Juda?

29 N'ubọchi-ya ka Fero-neko, bú eze Ijpt, rigoro imegide eze Asiria rue osimiri Yufretis:

eze, bú Josaia, we je izute ya; o we me ka ọ nwua na Megido, m̀be ọ huru ya.

³⁰ Ndi-orù-ya we si na Megido buru ya nime ubọ-ala m̀be ọ nwuru anwu, ha we bubata ya na Jerusalem, l̀ie ya n'ìlì-ya. Ndi ala ahu we kuru Jehoahaz nwa Josaia, te ya manu, me ya eze n'ònođu nna-ya.

³¹ Jehoahaz ́bara orú arọ na atọ m̀be ọ malitere ibu eze; o we buru eze ọnwá atọ nime Jerusalem: aha nne-ya bu Hamutal nwa Jeremaia nke Libna.

³² O me ihe jorọ njo n'anya Jehova, dika ihe nile si di nke nna-ya-hà mere.

³³ Fero-neko we ke ya aḅu nime Ribla n'ala Hemat, ka o we ghara ibu eze nime Jerusalem; o we tukwasi ala ahu nra, bú ọgu talent ọla-ọcha ise, na otù talent ọla-edo.

³⁴ Fero-neko we me Elaiakim nwa Josaia eze n'ònođu Josaia nna-ya, gugharia ya aha Jehoiakim: ma o wepuru Jehoahaz; ọ biarue Ijpt, nwua n'ebe ahu.

³⁵ Jehoiakim we nye Fero ọla-ọcha na ọla-edo ahu; nání na ọ ruru ala ọnu inye ego n'okwu-ọnu Fero: o were ihe-ike nara ndi ala ahu ọla-ọcha na ọla-edo, nwoke ọ bula dika ọrùrù-ọnu-ya si di, inye ya Fero-neko.

³⁶ Jehoiakim ́bara orú arọ na ise m̀be ọ malitere ibu eze, o we buru eze arọ iri na otù nime Jerusalem: aha nne-ya bu Zebida nwa Pedaia nke Ruma.

³⁷ O me ihe jorọ njo n'anya Jehova, dika ihe nile si di nke nna-ya-hà mere.

ISI 24

N'ubọchi-ya Nebukadneza, bú eze Babilon, rigoro, Jehoiakim we ghoro ya orù arọ atọ: o we chigharia nupu isi n'okpuru ya.

² Jehova we zìe usu ndi nāpunara madu ihe nke ndi Kaldea, na usu ndi nāpunara madu ihe nke Siria, na usu ndi nāpunara madu ihe nke Moab, na usu ndi nāpunara madu ihe nke umu Amon, imegide ya, o zì-kwa-ra ha imegide Juda ime ka ọ la n'iyì, dika okwu Jehova si di, nke O kwuru site n'aka ndi-orù-Ya, bú ndi-amuma.

³ N'ezie n'okwu-ọnu Jehova ka ihe a di n'aru Juda, isi n'iru Ya wezuga ha, n'ihì nmehie nile nke Manase, dika ihe nile si di nke o mere;

⁴ ọzọ kwa, n'ihì ọbara nēmeghi ihe ọjọ nke ọ wusiri; o we mejue Jerusalem n'ọbara nēmeghi ihe ọjọ: Jehova ekweghi kwa iḅaghara.

⁵ Ma okwu Jehoiakim nile fọduru, na ihe nile o mere, èdeghe ihe ahu n'akwukwọ ihe emere n'ubọchi nke ndi-eze Juda?

⁶ Jehoiakim we so nna-ya-hà dina n'ọnwu: Jehoiakin nwa-ya we buru eze n'ònođu ya.

⁷ Ma eze Ijpt esighi n'ala-ya puta ọzọ ma-ọli: n'ihì na eze Babilon ewerewo ihe nile eze Ijpt nwere site na miri-iyi Ijpt rue osimiri Yufretis.

⁸ Jehoiakin ́bara arọ iri na asatọ m̀be ọ malitere ibu eze; o we buru eze nime Jerusalem ọnwá atọ: aha nne-ya bu Nehushta nwa Elnetan nke Jerusalem.

⁹ O me ihe jorọ njo n'anya Jehova, dika ihe nile si di nke nna-ya mere.

¹⁰ Na m̀be ahu ka ndi-orù Nebukadneza, bú eze Babilon, rigoruru Jerusalem, ewe nọchigide obodo ahu n'agha.

¹¹ Nebukadneza, bú eze Babilon, we biarue obodo ahu, m̀be ndi-orù-ya nānọchigide ya n'agha;

¹² Jehoiakin, bú eze Juda, we pukuru eze Babilon, ya onwe-ya, na nne-ya, na ndi-orù-ya, na ndi-isi-ya, na ndi-onozi-ya: eze Babilon we jide ya n'arọ nke-asatọ nke ọ bu eze.

¹³ O si n'ebe ahu chipu àkù nile nke ulo Jehova, na àkù nile nke ulo eze, ́upia ihe ọla-edo nile nke Solomon, bú eze Israel, mere n'ulo uku Jehova, dika Jehova siri.

- ¹⁴ O me-kwa-ra ka Jerusalem nile, na ndi-isi nile, na ndi-dike nile bu dīnkpà, je biri n'ala ọzọ, bú orú nnù ise ndi emere ka ha je biri n'ala ọzọ, ha na onyeòkà ọ bula na uzú ọ bula; ọ dighi onye fọduru, ọ bu nání ndi nēnweghi ike nime ndi ala ahu.
- ¹⁵ O me-kwa-ra ka Jehoiakin je biri na Babilon; nne eze, na ndinyom eze, na ndi-onozi-ya, na ndi-dike nke ala ahu, ndia ka ọ mere ka ha si na Jerusalem je na Babilon ibu ndi emere ka ha je biri n'ala ọzọ.
- ¹⁶ Ndikom nile kwa ndi bu dīnkpà, nnù iri-na-asa na ọgu iri, na ndi-òkà na ndi-uzú, nnù abua na ọgu iri, ha nile bu ndi-dike, ndi nēbu agha, eze Babilon we me ka ha bia Babilon ibu ndi emere ka ha je biri n'ala ọzọ.
- ¹⁷ Eze Babilon we me Matanaia nwa-nne nna-ya eze n'ọnọdu ya, gughari kwa ya aha Zedekaia.
- ¹⁸ Zedekaia ọara orú arọ na otù m̀be ọ malitere ibu eze; o we buru eze arọ iri na otù nime Jerusalem: aha nne-ya bu Hamutal nwa Jeremaia nke Libna.
- ¹⁹ O me ihe jorọ nọ n'anya Jehova, dika ihe nile si di nke Jehoaiakim mere.
- ²⁰ N'ihì na ọ bu n'ihì iwe Jehova ka ọ di otú a nime Jerusalem na nime Juda, rue m̀be O siri n'iru Ya chupu ha: Zedekaia we nupu isi n'okpuru eze Babilon.

ISI 25

O rue, n'arọ nke-iteghete nke ọ bu eze, n'ọnwa nke-iri, n'ubọchi nke-iri nke ọnwa ahu, na Nebukadneza, bú eze Babilon, biara, ya onwe-ya na usu-ndi-agma-ya nile, imegide Jerusalem, ọ ma ulo-ikwū megide ya; ha we wue ulo-agma imegide ya buruburu.

- ² Ewe nānọchigide obodo ahu n'agma rue arọ nke-iri-na-otù nke eze, bú Zedekaia.
- ³ N'ubọchi nke-iteghete nke ọnwa nke-anọ oké unwu siri ike n'obodo ahu, ọ dighi kwa nri ndi ala ahu nwere.
- ⁴ Ewe tipue obodo, ndikom agha nile we ọapu n'abali n'uzọ ọnu-uzọ-ama n'etiti m̀bidi-ya abua, nke di n'akuku ubi eze aọara ogige: (ma ndi Kaldea nānọ imegide obodo buruburu:) eze we je n'uzọ Araba.
- ⁵ Usu-ndi-agma ndi Kaldea we chua eze n'azu, rue ya aru n'ala ihe nādighi nke Jeriko: ma usu-ndi-agma-ya nile siri n'ebe ọ nọ ọasasia.
- ⁶ Ha we jide eze, me ka ọ rigokuru eze Babilon rue Ribla; ha we kwue okwu ikpé n'ebe ọ nọ.
- ⁷ Ha we ọue umu-ndikom Zedekaia n'anya-ya, Nebukadneza me-kwa-ra ka Zedekaia kpue ìsì n'anya-ya abua, ha were kwa ihe-ọla eji ke ukwu ke ya aọu, ha we me ka ọ ba na Babilon.
- ⁸ Ma n'ọnwa nke-ise, n'ubọchi nke-asa nke ọnwa ahu, nke ahu bu arọ nke-iri-na-iteghete nke eze, bú Nebukadneza, eze Babilon, ka Nebuzaradan, bú onye-isi ndi-ọbū, orù eze Babilon, biaruru Jerusalem:
- ⁹ o sure ulo Jehova ọku, na ulo eze; ọ bu kwa ulo nile nke Jerusalem, bú ulo uku ọ bula, ka o surere n'ọku.
- ¹⁰ Usu-ndi-agma nile nke ndi Kaldea, ndi soro onye-isi ndi-ọbū, kwatu-kwa-ra m̀bidi nile nke Jerusalem buruburu.
- ¹¹ Ma ndi ala ahu nke fọduru, bú ndi fọduru n'obodo, na ndi dapuru adapu, bú ndi dapuru jekuru eze Babilon, na ndi fọduru n'etiti igwè madu, ndia ka Nebuzaradan, bú onye-isi ndi-ọbū, mere ka ha je biri n'ala ọzọ.
- ¹² Ma ufọdu nime ndi ala ahu ndi nēnweghi ike ka onye-isi ndi-ọbū mere ka ha fọdu ibu

ndi-ọlu-ubi-vine na ibu ndi-ọlu-ubi.

13 Ma ogidi ọla nile nke di n'ulo Jehova, na ihe-ndọkwasi nile na oké osimiri ọla nke di n'ulo Jehova, ndia ka ndi Kaldea tipiara, chiri ọla-ha je Babilon.

14 Ite nile kwa, na osekè nile, na ihe-ikpakepu-ọku nile, na ngaji nile, na ihe ọla nile nke ha ji eje ozi, ndia ka ha chipuru.

15 Ihe-igu-ọku nile kwa, na ọkwa-nwusa nile; ihe nke bu ọla-edo, n'ọla-edo, na ihe nke bu ọla-ọcha, n'ọla-ọcha, onye-isi ndi-ọbū chipuru ha.

16 Ogidi abua ahu, otù oké osimiri ahu, na ihe-ndọkwasi nile, nke Solomon mere nye ulo Jehova; ọ dighi ọtùtù atùru ọla ihe ndia nile.

17 Cubit iri na asatọ ka idi-elu otù ogidi di, isi nke di n'elu ya bu kwa ọla: idi-elu isi ahu di cubit atọ; ihe-ọkpukpa na pomegranate di kwa n'isi ahu buruburu, ha nile bu ọla: ihe dika ndia ka ogidi nke-abua nwe-kwa-ra, ha na ihe-ọkpukpa.

18 Onye-isi ndi-ọbū we chiri Seraia, bú onye-isi-nchu-àjà, na Zefanaia, bú onye-nchu-àjà nke-abua, na ndi-nche atọ nke nbata-uzọ:

19 o si-kwa-ra n'obodo chiri otù onozì nke emeworo onye-nlekọta ndikom agha: na ndikom ise nime ndi nāhu iru eze, ndi achọtara n'obodo; na ode-akwukwọ, bú onye-isi usu-ndi-agma, onye nēme ka ndi ala ahu zukọta ibu agha; na ọgu ndikom atọ nime ndi ala ahu, ndi achọtaworo n'obodo.

20 Nebuzaradan, bú onye-isi ndi-ọbū, we chiri ha, me ka ha jekuru eze Babilon rue Ribla.

21 Eze Babilon we tiḡue ha, me ka ha nwua na Ribla, n'ala Hemat. Eze we me ka Juda si n'ala-ya je biri n'ala ọzọ.

22 Ma ndi ọduru n'ala Juda, ndi Nebukadneza, bú eze Babilon, mere ka ha ọdu, o we me Gedalaia nwa Ahaikam, nwa Shefan, ka ọ buru onye-nlekọta-ha.

23 Ndi-isi nile nke usu-ndi-agma nile, ha onwe-ha na ndikom-ha, we nu na eze Babilon mere Gedalaia onye-nlekọta, ha we biakute Gedalaia rue Mizpa, bú Ishmael nwa Netanaia, na Johanan nwa Karca, na Seraia nwa Tanhumet onye Netofa, na Jaazanaia nwa onye Meakat, ha onwe-ha na ndikom-ha.

24 Gedalaia we nūara ha iyi, nū-kwa-ra ndikom-ha, si ha, Unu atula egwu n'ihì ndi-orù ndi Kaldea: birinu n'ala, fè kwa eze Babilon òfùfè, ọ gādi-kwa-ra unu nma.

25 O rue, n'ọnwà nke-asa, na Ishmael nwa Netanaia, nwa Elishama, onye sitere na nkpuru ndi nwe ala-eze, biara, ya na ndikom iri, ha we tiḡue Gedalaia, o we nwua, ha tiḡu-kwa-ra ndi-Ju na ndi Kaldea ndi ya na ha nọ na Mizpa.

26 Ndi-Ju nile, site n'onye ntà we rue onye uku, na ndi-isi usu-ndi-agma nile, we bilie, biarue ljipt: n'ihì na ha turu egwu ndi Kaldea.

27 O rue, n'arọ nke-orú-na-iri-na-asa nke emere ka Jehoiakin, bú eze Juda, je biri n'ala ọzọ, n'ọnwà nke-iri-na-abua, n'ubọchi nke-orú-na-asa nke ọnwà ahu, na Evil-merodak, bú eze Babilon, n'arọ ọ malitere ibu eze, o siri n'ulo-nkporọ welie isi Jehoiakin, bú eze Juda;

28 o we gwa ya okwu ọma, do oche-eze-ya elu kari oche-eze nke ndi-eze ndi ya na ha nọ na Babilon.

29 O we ọanwe uwe nkporọ ya, ọ we nēri nri n'iru ya mḡe nile ubọchi nile nke ndu-ya.

30 Anēnye kwa ya òkè-ihe-oriri-ya, bú òkè-ihe-oriri mḡe nile, site n'aka eze, ihe nke ubọchi n'ubọchi-ya, ubọchi nile nke ndu-ya.